Ազգ
Azg
armenian daily

26 ՅՈՒԼԻՍ 1995 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 141 (895)

Ոճրային պայթյուն Փարիզի արագընթաց գնացքում

ՓԱՐԻԶ, 25 ՀՈՒԼԻՍ, ՍԵՓ. ԹՂԹ. (հեռախոսով): Այսօր Ֆրանսիայի ժամանակով երեկոյան ժամը 18-ի մոտ, երթեւեկության ամենածանրաբեռն պահին, ռումբ պայթեց Ֆրանսիայի մայրաքաղաքի արագընթաց գնացքի (RER) վագոններից մեկում, ճիշտ այն պահին, երբ գնացքը մտնում էր Լատինական թաղամասում գտնվող Սեն Միշել կայարան: Ոստիկանությունն խոսքյան շրջափակեց ամբողջ թաղամասը, որտեղ եկումտ են անում միայն շտապ օգնության ու հրշեջ ծառայության մեքենաները: Ըստ նախնական տվյալների կան 4 սպանված եւ 40-ից ավել վիրավոր: Վերջիններից ոմանց վիճակը ծանր է, եւ կարող է զոհերի թիվն ավելանալ գիշերվա ընթացքում:

Մինչեւ Երեւանի ժամանակով ժամը 22.20-ը, երբ ստացանք այս լուրը, դեռեւս ոչ ոք կամ ոչ մի կազմակերպություն չէր ստանձնել ոճրային այս արարքի պատասխանատվությունը:

КԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Խոսակցում նշանակումների շուրջ

Մինչ Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը կհրապարակի վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի ներկայացրած նոր կազմը, վերին օղակներում, եւ հատկապես Հայոց համազգային շարժման վարչությունում շարունակվում են բուռն քննարկումները նշանակվելիք նախարարների, ինչպես նաեւ Ազգային ժողովում ղեկավար աթոռները զբաղեցնելու շուրջ:

Ու թանի որ, ՀՀ նոր Սահմանադրությամբ ըստ էության կառավարության հրաժարական չի նախատեսվում, ապա ներկա կառավարության կազմը կշարունակի աշխատել այնքան, մինչեւ որ հրապարակվի նոր դահլիճը: Արդեն իսկ վարկածներ կան, որ ուժային նախարարները կշարունակեն ղեկավարել այդ նախարարությունները՝ պետնախարար Վազգեն Սարգսյանը՝ պաշտպանությունը, Վանո Սիրադեղյանը՝ ներքին գործերի, Վահան Փափազյանը՝ արտգործնախարարությունը, Լեւոն Բարխուդարյանը կղեկավարի ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունները, իսկ Արմեն Եղիազարյանը՝ համամասնական ցուցակներով ընտրվելով պատգամավոր, ձգտելու է ղեկավարել Ազգային ժողովի տնտեսական հարցերի հանձնաժողովը:

Պետնախարար Գագիկ Շահբազյանը կզբաղեցնի գյուղատնտեսության եւ հացամթերումների նախարարությունը: Մյուս պետնախարարները՝ Գագիկ Մարտիրոսյանը կնշանակվի Վայքի մարզպետ, իսկ Ռաֆայել Բագոյանը՝ Երեւանի մարզպետ կամ սոցապ նախարար: Հետաքրքիր վարկածներ են տարածվում նաեւ ստեղծվելիք լրատվության նախարարության շուրջ: Ու թեեւ ամենից շատ շրջանառվում է Մերուժան Տեր-Գուլանյանի անունը, բայց վերջինիս թեկնածությունը անհավանական է դառնում միայն այն պատճառով, որ նա ԱԺ պատգամավոր է:

Հետաքրքիր պատկեր է սպասվում նաեւ Ազգային ժողովի առաջիկա նիստում, ուր ներկա կլինեն պատգամավոր ընտրված 38 շրջգործկոմի եւ քաղխորհրդի նախագահները, կշարունակեն համատեղել իրենց աշխատանքը, մինչեւ տեղական ինքնակառավարման մասին օրենսդրության ընդունումը:

Ի դեպ, նրանցից 18-ը ՀՀՇ ական են, երկուսը՝ ՀՀՇ-ի անդամ, երկուսը՝ ԼԴԿ-ի, իսկ մնացածն էլ «անկուսակցական»: Նորընտիր Ազգային ժողովում իրենց 4 տեղը կունենան ՀՀ նախագահի աշխատակազմի չորս աշխատակից, 4 հացի գործարանի տնօրեն, 3 անտառտնտեսության ղեկավար, 7 լրագրող, բան կարժեք մետաղների գործարանի 3 տնօրեն: Բնականաբար, այս բազմաշերտությունը իր հետաքրքիր ազդեցությունը կունենա Ազգային ժողովի աշխատանքի վրա: Իհարկե, խորհրդարանական աշխատանքի ուղղություն տվող ուժը կմնան ԱԺ նախագահը եւ նրա 2 տեղակալները՝ Բաբկեն Արարքցյանի, Արա Սահակյանի, Էդուարդ Եգորյանի, Սամվել Գեւորգյանի թեկնածությունները կշրջափվեն հենց այդ երեք տեղերի ընտրության ժամանակ: Իհարկե, չեն բացառվում նաեւ անակնկալներ, որոնցով միշտ էլ հարուստ եղել խորհրդարանական կյանքը:

Ա. Հ.

ԲՈՍՆԻԱ

Ժենյան ընկավ, հերթը Գորաժդեի՞նն է

Մոսկվան դեմ է սերբերի դիրքերի ռմբակոծմանը

ԳԱԳԻԿ ԲՈՒԼՂԱԴԱՐՅԱՆ

Հուլիսի 25-ին տասնօրյա պաշարումից եւ կատաղի մարտերից հետո, Արեւելյան Բոսնիայի Ժեպա քաղաքում տեղաբաշխված մահմեդական 1.5 հազարանոց կայազորը վայր դրեց զենքը սերբական բանակի առաջ: Ժեպա են ժամանել ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչները, որոնք կկազմակերպեն խաղաղ բնակչության դուրսբերումը քաղաքից: Բարձր մարտական պատրաստության են բերված Բոսնիայում տեղակայված ՆԱՏՕ-ի ռազմական ստորաբաժանումները, որոնք հրամանի դեպքում մարտական գործողություններ կսկսեն սերբերի դեմ: Մեծ Բրիտանիայի պաշտպանության նախարարը հայտարարել է, որ ՆԱՏՕ-ի ուժերը ստիպված կլինեն օդային հարձակումով կասեցնել սերբերի հետագա առաջխաղացումը Գորաժդեի ուղղությամբ: Այս նպատակով Բրյուսելի ՆԱՏՕ-ի կենտրոնակայանում արդեն իսկ մշակված ու պատրաստ է սերբական զինված ուժերի դեմ գործողությունների համապատասխան ծրագիր: Այսօր Սարաեւոյի մոտ գտնվող Իգման լեռան շրջակայքում անհայտ զինվորականների կողմից հրետակոծվեց Մեծ Բրիտանիայի ռազմական մի ուղղաթիռ, որի անձնակազմին հաջողվեց բարեհաջող վայրէջք կատարել: Հայտնի է, որ Իգման լեռան շրջակայքում տեղակայված են ֆրանսիական եւ բրիտանական ռազմական ստորաբաժանումներ: Ռազմական գործողությունների հետագա ծավալումը Բոսնիայում միանշանակորեն չի

ընդունվում տարբեր միջազգային ատյանների եւ կազմակերպությունների կողմից: Հաագայի Միջազգային տրիբունալի հերթական նիստում բոսնիական սերբերի ղեկավար Ռադովան Կարաջիչն ու գլխավոր հրամանատար Ռատկո Մլադիչը մեղավոր ճանաչվեցին «մարդկության հանդեպ կատարած հանցագործության եւ եղեռնի համար»: Իր նյութում գլխավոր դատավոր Ռիչարդ Գոլդստոնը նրանց մեղադրեց նաեւ ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերի զինծառայողների պատանդ վերցնելու հրաման տալու համար:

Դեպքերի հետագա զարգացմանը մի շարք դժգոհությունների հետ միասին նաեւ մեծ ուշադրությամբ են հետեւում Ռուսաստանում: Վերջինս կարծես թե ի վերջո սթափ ու լրջորեն գնահատեց Բալկաններում ստեղծված կացությունը, որը հղի է տարածաշրջանում իր ռազմաքաղաքական շահերի եւ պատմական դաշնակիցների սերբերի կորստյան վտանգով: Ուստի զարմանալի չէ ՌԴ վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի հարավսլավացի գործարար Բ. Կարիչի հետ հանդիպման ժամանակ արած այն հայտարարությունը, որով նա զգուշացրեց ՆԱՏՕ-ի հրամանատարությանը, որ Ռուսաստանը դեմ է սերբերի դիրքերի ռմբակոծմանը: Էլ ավելի հաճախակի են դարձել ռուս-սերբական անմիջական շփումներն ու բանակցությունները: Հուլիսի 25-ին Սերբիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչի հետ առանձնազրույցից հետո ՌԴ արտաքին գործերի նախարար Ա. Կոզիրեւը հայտարարեց, որ նրանք համաձայնության են եկել միավորելու իրենց նոր ջանքերը Բալկաններում ճգնաժամը կարգավորելու ուղղությամբ եւ Ռուսաստանն ամեն ինչ անելու է հարցի խաղաղական կարգավորման համար:

ԵՐԿԻՐ

ԼՂՀ. 5 ձերբակալվածներից 4-ը ժամանակավոր ազատ են արձակվել

Իրազեկ աղբյուրներից հայտնի է դարձել, որ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի փոխնախագահ Գեորգի Պետրոսյանի, արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Լեոն Մելիք-Շահնազարյանի, հանրապետության ժողովրդական արտիստուհի Ժաննա Գալստյանի եւ ԳԽ նախագահության անդամ Վալերի Բալայանի դեմ փոխվել է խափանման միջոցը. նրանք ազատ են արձակվել ստորագրությամբ: Նույն աղբյուրները վկայում են, որ նրանք չորսն էլ ՀՅԴ անդամ են: Կալանքի տակ շարունակում է գտնվել ԳԽ քարտուղար Վաչագան Հակոբյանը: Հիշեցնենք, որ նրանց ներկայացված հիմնական մեղադրանքը կոչվում է «պետական դավի չարաշահում»: Քննությունը շարունակվում է:

ԵՏ

17 ուղղում մտցվեց Թուրքիայի սահմանադրության մեջ

Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովը (խորհրդարանը) հուլիսի 23-ին 360 կողմ եւ 32 դեմ ձայնով կարեւոր ուղղումներ մտցրեց երկրի սահմանադրության մեջ, ինչը կարեւոր հաղթանակ է համարվում վարչապետ Չիլլերի կառավարության համար: Երկրորդական շուրջ Թուրքիայի մուտքը դյուրացնելուն միտված առավելապես տնտեսական ու քաղաքական փոփոխություններ նախատեսող այդ ուղղումներն արդեն մի քանի ամիս սպասում էին խորհրդարանում քննարկվելու իրենց հերթին: Դրանց ընդհանուր թիվը 22 էր: Սակայն խորհրդարանն ընդունեց դրանցից 17-ը: Ուղղումների ընդունումից անմիջապես հետո, Միացյալ Նահանգների պետքարտուղարության բանբեր Նիկոլաս Բըրնսն արտահայտեց իր երկրի գոհունակությունը եւ հայտարարեց. «Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի որոշումն առաջընթաց է դեպի վառ քաղաքական կառավարության, Միացյալ Նահանգների եւ ուրիշների բերը Եվրոպայում Թուրքիայի ինտեգրացման անհրաժեշտության մասին»:

Գերմանիա. Քրդերի հարձակումներ թուրքական հիմնարկների վրա

Հուլիսի 25-ի գիշերը Գերմանիայի Բադեն-Վյուրտեմբերգի երկրամասում մի շարք հարձակումներ են կատարվել Թուրքիայի մշակութային կենտրոնների եւ հիմնարկների վրա: Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, Օյլինգենում եւ Ֆրիդրիխսհաֆենում անհայտ անձինք հրկիզվող խառնուրդով շշեր են նետել Թուրքիայի մշակութային կենտրոններ, ինչպես նաեւ Բրակենհայմում թուրքական ճաշարանի ապակի շենք: Մի շարք այլ քաղաքներում ձեռնարկվել են Թուրքիայի ճանապարհորդությունների բյուրոների հրկիզման փորձեր: Շենքերին հասցվել է տանջալի հազարավոր մարկի հասնող վնաս: Ոստիկանությունը ենթադրում է, որ ահաբեկչական գործողությունները կատարել են Գերմանիայում բնակվող քրդերը՝ ի նշան բողոքի Իրաքի հյուսիսային շրջաններում խաղաղ բնակչության նկատմամբ Թուրքիայի ձեռնարկած գործողությունների դեմ:

Արմենպրես

ՏԱՐԱԾՔ

Թալիշները Բորիս Ելցինից օգնություն են խնդրում

ԲԱՔՈՒ, 25 ՅՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ ԻՆՖ ՊՐԵՍ ԽԱԲԱՐ ՍԵՐՎԻՍ: «Ադրբեջանական Հանրապետության բալիշների ճակատագրով հետաքրքրվելու եւ օրինականորեն ընտրված նախագահ Ալիքրամ Գումբաթովի ղեկավարությամբ Թալիշ-Մուղանական ինքնավար հանրապետության ներկայացուցիչներին Կովկասի ժողովուրդների խաղաղ խորհրդաժողովին հրավիրելու» կոչով Ելցինին են դիմել Ադրբեջանի ժողովուրդների հավասարության արգելված կուսակցության (Թալիշական) եւ մի շարք կազմակերպությունների առաջնորդները: Նամակի հեղինակները նշում են, որ հանրապետությունում բռնությամբ երկրորդ ժողովուրդը ենթարկվում է հալածանքների ու բռնի ձուլման:

Մ. Նահանգներ. Philip Morris ընկերությունը դատարանի առաջ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 25 ՅՈՒԼԻՍ, VOA: Սիգարետ արտադրող ամերիկյան մեծագույն ընկերությունը՝ Philip Morris-ը շուտով կկանգնի Գերագույն դատարանի առաջ, անցյալ տարի գիտական ուսումնասիրությունների արդյունքը կեղծել փորձելու համար: Ըստ այդ ուսումնասիրությունների, տարբեր մակնիշի սիգարետներ արտադրող ընկերությունը հատուկ նյութեր է օգտագործում, որոնք ծխամոլության են վարժեցնում օգտագործողներին: Որոշումը կայացվեց Միացյալ Նահանգների արդարադատության բարձրագույն ատյանի կողմից:

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Պաղեստինյան ինքնավարության 2-րդ պայմանագիրն ստորագրվեց

ԳԱԶԱ, 25 ՀՈՒԼԻՍ: Պաղեստինյան ինքնավարության ընդլայնման մասին պայմանագիրը ստորագրվեց: Իսրայելի վարչապետ Իցհակ Ռաբինն ու ՊԱԿ-ի ղեկավար Յասեր Արաֆաթն ստորագրեցին այն, մասնագետների խմբին վստահելով առաջիկա 1-2 շաբաթվա ընթացքում մանրամասնությունները մշակելու եւ քարտեզները վերջնական տեսքի բերելու պարտականությունը: Պայմանագիրը նախատեսում է զրահված մի շարք տարածներից իսրայելական զորքի դուրսբերումը, ջրային ռեսուրսների համատեղ օգտագործումը եւ մի շարք ճանապարհների նկատմամբ կողմերի իրավունքների ամրագրում: Պայմանագրին կցված փաստաթղթերում նախատեսվում է նաեւ Պաղեստինյան ինքնավարության տարածքում խորհրդարանական ու քաղաքապետական ընտրությունների կայացումը, տարածքում պաղեստինյան ներկայացուցչական իշխանության ստեղծման հեռանկարով: Պայմանագրի ստորագրման արարողությունը Թել Ավիվում դիմավորեց երեւ կրանակ շրջանակների հազարանոց ցույցերին: Բանն այն է, որ այսօր տեղի էր ունենում երկուշաբթի օրը Թել Ավիվում բիվ 20 ավտոբուսի վրա պաղեստինյան «Համաս» ծայրահեղական կազմակերպության անդամների կողմից կատարված ռմբահարման զոհերի հավաքական թաղումը: Պաղեստինցիներին որեւէ հողակտոր չզիջելու կոչմնակից երեւանների համար դա առիթ էր իրենց զայրույթը արտահայտելու»:

digitised by A.R.A.R.@

ՄԵԴԻԱ

Հայրենական մամուլի պաշտպանը լրագրողն է

Խոսելով մամուլի ազատության մասին, անհրաժեշտ է նախ եւ առաջ նկատի ունենալ տվյալ երկրում տիրող քաղաքական եւ տնտեսական իրավիճակը, քանզի մամուլը, ինչպես յուրաքանչյուր արտադրություն եւ ոչ միայն, ուղղակիորեն պայմանավորված է վերոհիշյալ գործոններով: Հայաստանի ներկայիս պայմաններում, երբ ակնհայտ է ազատ արտադրության, տարբեր իշխանությունների տարանջատման, իրավական պետության, սոցիալական ապահովվածության կայուն ցանցի իսպառ բացակայությունը, դժվար է համակերպվել մեզանում մամուլի ազատության վարկածի հետ: Հրատարակվող թերթերը ներծծված են գերազանցապես քաղաքական հաճախ ամբիցիոզ տեղեկատվությամբ, եւ եթե մի թերթ «չի տեսնում վատը», ապա մյուսը շրջանցում է լավը, հանձն չառնելով վերլուծել մեր իրականության բացասական երեւույթների պատճառահետեւանքային կապը: Երկու դեպքում էլ մամուլի ազատ լինելու հասիկ անգամ չի նշմարվում: Անշուշտ հեռու ենք հայրենական ողջ մամուլը նույն սանրի տակ առնելու մտքից, բայց եւ այնպես հարկ է ընդունել, որ վերոհիշյալ նախապայմանների բացակայության պատճառով գործ ունենք ընդհանուր առմամբ անկատար մամուլի հետ:

Այս պարագայում նշենք, որ բացարձակ ազատ մամուլ ընդհանրապես որեւէ երկրում գոյություն չունի. անգամ ձեւավորված իրավական պետություններում լրատվական մարմինները մեծապես պաշտպանում են իշխող վարչախմբի շահերը: Եթե խոսենք պատերազմական գործողությունների հետ կապված լրատվության մասին, ապա տվյալ դեպքում պատկերը ավելի տխուր է: Հիշատակենք միայն 1991-ին Իրաքից եւ Քուվեյթից հասող ռազմական բնույթի թերի լրատվության փաստը. ռազմաճակատում ստեղծված այսպես կոչված «Pools»-երը ուղղված էին սահմանափակել, անգամ մոնտաժել ոչ ցանկալի տեղեկատվությունը: Գրաքննությունը կատարում էին ոչ թե խմբագիրները, այլ սպաները:

«Cleared by» («գրաքննությունն անցած») նյութերի արդյունքը եղավ այն, որ նախ պատերազմը ներկայացվեց չափազանց աղավաղված տեսքով (առաջին հերթին ոչինչ զոհերի մասին) եւ ապա լրագրողները դարձան Public Relations-Figures (սոսկ լուր ականատեսներ իմաստով) սպաների ձեռքերում, վստահությունը լրատվամիջոցների նկատմամբ ընդհանուր եւ զգալի անկում ապրեց:

Այնուամենայնիվ, ազատ լրատվության համար խոչընդոտ հանդիսացող վերոհիշյալ գործոնները որեւէ կերպ չեն զուգորդվում հայաստանյան մամուլի արդի վիճակի հետ: Գլխավոր տարբերությունը ճիշտ նույն իրավական պետության լինել կամ չլինելն է: Արեւմտյան թղթակիցները, փաստացի տեղյակ լինելով համապատասխան իրավունքներին եւ պարտականություններին, համոզված լինելով օրենքի ուժի մեջ, ներկայանում են գերազանցապես հետախույզի ֆունկցիաներով. պաշտոնական տեղեկատվությունը գրեթե ամբողջովին հաղորդվում է լրատվական գործակալությունների միջոցով: Մեր պարագայում, երբ կիսատ-պատ օրենքը սոսկ տեսական բնույթի է, երբ ընդհանրապես գոյություն չունի վստահելի որեւէ իրավական դաշտ, իսկ անձի, տվյալ դեպքում լրագրողի կյանքը ապահովագրված է սոսկ պայծառ հիշատակով, իրոք դժվար է լինել հետախույզ: Լավագույն լրագրողները մեզանում պարտադրված են մնալ ռեպորտաժային թղթակիցներ: Սակայն անցել է այն ժամանակը, երբ ամառվա տապին գրել, թե «անձրեւ չի գալիս», նույնացվում էր ճշմարտություն գրելուն: Այսօր անհրաժեշտ է հասկանալ լրագրողների միջամտությունը ներկայիս մամուլի ճահճային վիճակը վերափոխելու գործում: Դա ենթադրում է լրագրողների փաստենթակայությունը ՀՀ եւ միջազգային համապատասխան օրենքներին, որոնք կարելի է օգտագործել ի նպաստ իրական մամուլի կայացման: Հարկավոր է գործելակերպի կտրուկ փոփոխություն, եւ հենց դա է լրագրողների ներկա սերնդի առաքելությունը:

ԱՐԻՆ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Կրկնական ընտրություններ. Ո՞ւմ է ընտրելու ժողովուրդը

Հուլիսի 29-ին հանրապետության շուրջ 15 ընտրատարածքներում կկայանան Ազգային ժողովի պատգամավորների մեծամասնական համակարգով կրկնական ընտրությունները: Երկու առավելագույն ձայներ հավաքած թեկնածուների անունները արդեն հրապարակված են: Մրցակից զույգերից մի քանիսն ընդդիմություն են ներկայացնում, հաջորդ զույգերը «Հանրապետություն» միավորումից են, կան նաեւ այսպես կոչված անկուսակցական մրցակիցներ: Սակայն առավել տարօրինակն այն է, որ մրցակիցներից ոմանք, շնորհիվ համամասնական ընտրակարգի, արդեն իսկ Ազգային ժողովի պատգամավորներ են, քանի որ նրանց կուսակցությունները հաղթահարել են 5 տոկոսի սահմանագիծը: Ընտրությունների առաջին փուլի ժամանակ Շավարշ Քոչարյանին, Սեյրան Ավագյանին, Լեոնիդ Հակոբյանին կամ Հովհաննես Թոխմաջյանին, Ավետիք Գրիգորյանին ու Արամ Մանուկյանին ձայն տալը շատ բնական էր: Սակայն երկրորդ փուլում, երբ ամփոփված են համամասնական ընտրակարգի արդյունքները եւ հայտնի է, որ վերը թվարկված անձինք արդեն իսկ Ազգային ժողովի պատգամավորներ են, նրանց կրկին մրցակցության մեջ հայտնվելը զավեշտի է նմանվում: Կուսակցությունների կողմից նման մրցապայքարը լիովին հասկանալի է. կբահեն եւս մեկ մանդատ: Ձայներ կհավաքի նշված թեկնածուն Ազգային ժողովի մանդատ կստանա մեկ ուրիշը: Իսկ ժողովուրդն ինչպես պետք է կողմնորոշվի այդ իրավիճակում, երբ չի կարող նույնացնել անձերին: ԱԺՄ անդամ Սեմյոն Խաչատրյանը հաստատ նրանց համար Շավարշ Քոչարյան չէ, սակայն վերջինիս հաղթանակի դեպքում, ըստ ԱԺՄ ցուցակի հաջորդականության, պատգամավոր կդառնա Ս. Խաչատրյանը:

Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցությունը համամասնական ընտրակարգով արդեն ունի 6 մանդատ եւ Լեոնիդ Հակոբյանն այդ վեցյակի մեջ է: Ըստ ՀԿԿ ցուցակի, 7-րդ տեղում փականագործ Խորեն Սարգսյանն է, որը որպես ԱԺ պատգամավոր ժողովրդի համար գուցեեւ ընդունելի չէ, սակայն Լեոնիդ Հակոբյանի ընտրվելով, ինքնըստինքյան պատգամավոր է դառնում Խ. Սարգսյանը:

Կրկնական ընտրության են անցել նաեւ «Հանրապետություն» միավորումից մի քանիսը, որոնք հիմնականում, ըստ միավորման ցուցակում զբաղեցրած իրենց տեղերի, արդեն ընտրված են՝ Ավետիք Գրիգորյան, Հովհաննես Թոխմաջյան, Արամ Մանուկյան, բացառություն է միայն 55 ընտրատարածքում հաղթած Հովհաննես Գրիգորյանը, որը 206-րդ համարն զբաղեցնելով, բնականաբար համամասնականով անցնելու հնարավորություն չունի: Համոզված ենք, որ ՀՀՇ-ն, առաջնորդվելով որքան շատ, այնքան լավ սկզբունքով, այս անգամ էլ համան պայքար կմղի արդեն իսկ ԱԺ-ում տեղեր զբաղեցրած Ավետիք Գրիգորյանի, Հովհաննես Թոխմաջյանի, Արամ Մանուկյանի «ընտրվելու» համար: Սակայն ի տարբերություն մյուս կուսակցությունների, «Հանրապետություն» միավորման ցուցակում ստեղծված խառնաշփոթի հետեւանքով դժվար է ասել, թե նրանց անվան տակ ո՞վ ովքեր կդառնան ԱԺ պատգամավորներ:

Ընտրությունների մասին օրենքը այս կետում թերեւս արտագրման կարիք ունի: Առայժմ օրենսդիրները մտահոգված չեն այս հարցով, գուցեեւ վերանայման անհրաժեշտություն էլ չեն տեսնում: Իսկ մինչ այդ կրկնական ընտրություններին մնացել են հաշված օրեր: Ժողովուրդը հասկացե՞լ է իր ընտրությունը:

Ս. Պ.

ԵՐԵՎԱՆ

Լողանում են... գրքերը

Այս պատմությունը ոչ մի կապ չունի հուլիսի 23-ի Վաղարշապատի հետ, երբ ամեն ոք իրեն իրավունք էր վերապահում ամեն տեսակ ջրով (ներառյալ կեղտոտ) թրջել պատահած անցորդի, անկախ նրա ցանկությունից, երբ վերջինիս հագին նույնիսկ նրա կիրակնօրյա միակ զգեստն է: Սա բոլորովին այլ պատմություն է: Ովքեր եղել են Մաշտոցի պողոտայի թիվ 1 շենքում կամ անցել դեպի Ս. Սարգիս եկեղեցի, դեպի «Հաղթանակ» կամուրջ, անտարակույս ականատես են եղել այդ անմոռաց տեսարանին. հարյուրավոր գրքեր մի ամբողջ գիշեր «լողի գնացող ընդունելության հետո» արեւի տակ փռված, չորացման «գործընթացն» են վայելում (այս տարվա շոգին, ջրի սակավության պայմաններում այդպիսի բախտավորություն շատերը կնախանձեին): Իսկ ամեն ինչ սկսվեց այն բանից, երբ Երեւանի ճեմարանի վարչության մանկական գրադարանների կենտրոնական համակարգի թիվ 2 մասնաճյուղ-գրադարանի գրադարանավարուհի 15 օր առաջ աշխատակիցները նկատեցին, որ ջրի խողովակից կաթոցներ կան: Աշխատակցուհի Լուսինե Աբրահամյանի պատմելով, գրադարանի վարիչ Անահիտ Ալավերդյանը մի քանի անգամ Սարանդարյանի շրջխորհրդի թիվ 2/4 ԲԸՏՎ-ի վերանորոգման հետ եկավ փականագործ Սամվել Ղամբարյանը (նրա անձնագիրը դեռեւս գրադարանում է) եւ, ծանր բանալով «գործին», պահանջեց 15 հազար դրամ (կարող էր պայմանավորվել էլ հասցվել): Բնականաբար մերժվելով, կրկին եկավ մեկ շաբաթ անց եւ, փոխզիջման գնալով, «հաշտվեց 3 հազարի առաջարկին» ու սկսեց մաշ դարձած խողովակի կարկատումը: Թե ինչպես կատարվեց «աշխատանքը», դժվար էր ասել, քանի դեռ չէր փորձարկվել (ջուր չկար), իսկ առավոտյան, երբ բացեցին գրադարանի դուռը մոտ 25 հազար կտոր գրականություն վերից վար գտան ջրի մեջ: Անցել է մեկ շաբաթ եւ այդ ժամանակամիջոցում գրադարանի աշխատակցուհիները մայրերն ու գրադարանի ներսի սրահները չորանոցներ դարձրած փռում ու հավաքում են զանազան, կազմաթափ եղած գրքերը, հիշելով ԲԸՏՎ-ի գլխավոր ինժեներ պրն. Մարտինի խոսքերը. «Մաքուր ջուր է, էլի, փռեք թող չորանա»: Իսկ աշխատակցուհի Լ. Աբրահամյանը հազիվ զսպելով արցունքները, ասում է. «Մի տարուց ավելի է, ոչ մի կտոր գիրք կամ թերթ չենք ստացել եւ մեկ գիշերվա մեջ այդքան գիրք շարքից դուրս է եկել, իսկ թե որքան կդիմանա մյուս կեսը, դժվար չէ կռահել: Միջին տարիքի երեխաների համար գրականությունն է, որ շատ մեծ պահանջարկ ունի»:

Դեպքից հետո գրադարան եկան ԲԸՏՎ-ի աշխատակիցները, ստացան զանգերը, թերեցին նյութեր, վերանորոգեցին խողովակը, կարգավորեցին ու անցան գնացին: Լողանալը շատ անհրաժեշտ է բնակչության համար, բայց ոչ գրքերի:

ՅՈՒՐԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Լեռնային Ղարաբաղը հրավիրվեց Հելսինկյան համաժողովին

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 24 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պատվիրակությունը հրավիրվել է մասնակցելու Հելսինկյան քաղաքացիական համաժողովին (ՀՔՀ), որը կկայանա հոկտեմբերի կեսերին Տուզլայում (Բոսնիա եւ Հերցեգովինա): Այս մասին Սնարք գործակալությանը հայտնեց ԼՂ «Հելսինկյան նախաձեռնություն 92» կոմիտեի նախագահ Կարեն Օհանջանյանը: ՀՔՀ համաժողովի անցկացման տեղը պատահական չէ: Օհանջանյանի ասելով, ՀՔՀ-ի ազգային կոմիտեները դրանով ցանկանում են հանդես բերել իրենց լավատեսությունը այդ բեժ տարածաշրջանի ապագայի հանդեպ՝ մի բան, որ չի կարելի ասել, իր կարծիքով, այնպիսի հեղինակավոր կազմակերպությունների մասին, ինչպիսիք են ՄԱԿ-ը եւ ՆԱՏՕ-ն: «Բոսնիական խնդրի քննարկումը ՀՔՀ-ի շրջանակներում, անշուշտ, հետաքրքիր է ԼՂՀ-ի պատվիրակների համար, մի երկիր, որն արդեն յոթ տարուց ավելի է, ներքաշված է նման հակամարտության մեջ», ընդգծեց Օհանջանյանը: Նա նշեց, որ Տուզլայում ակնկալվում է սկիզբ դնել մոլորակի ամենատարբեր կետերում հակամարտությունների կարգավոր մանը ՀՔՀ աջակցությունը հետագայում ակտիվացնելու գործողություններին:

Ֆրանսիական կազմակերպությունը օգնում է Հայաստանի մանկական ճամբարներին

Ֆրանսիական «Էքի Լիբեր» բարեգործական կազմակերպությունը, որի առաջին օգնությունը Հայաստանին եղել է 1988-ի երկրաշարժից անմիջապես հետո, այս տարվա սկզբից Հայաստանի գիշերօթիկ դպրոցներին եւ ծերանոցներին (ընդհանուր թվով՝ 60 հաստատությունների) օժանդակում է սնունդով ու հիգիենայի պարագաներով: Ամառվանից կազմակերպությունը ձեռնամուխ է եղել նաեւ հանրապետությունում գործող 40 մանկական ճամբարների նյութական օժանդակության գործին:

Ինչպես Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին հայտնեց կազմակերպության հայաստանյան առաքելության ղեկավար Էլիան Պեյրելը, կազմակերպությունը նախաձեռնել է նաեւ հանրապետության 12 հաստատությունների շենքերի վերականգնողական աշխատանքները, որոնց թվում են Երեւանի Շահումյանի շրջանի եւ Նորքի ծերանոցները, Երեւանի եւ Գյումրիի մի քանի գիշերօթիկ դպրոցներ, Սիսիանի մանկական առողջարանը եւ այլն: «Էքի Լիբեր»-ը ստեղծվել է 11 տարի առաջ եւ գրասենյակներ ունի աշխարհի 18 երկրներում: Այն համագործակցում է Եվրահամայնքի ECO-ի եւ մի շարք միջազգային այլ կազմակերպությունների հետ:

ՆՏ

Թմրաբիզնեսի սիրահարները Սեւանի ավազանում շատացել են

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Վերջին շրջանում թմրաբիզնեսն ակտիվացման մի տենդենց ունի Սեւանի տարածաշրջանում: Հավաստի տվյալներով, վերջին մեկ ամսվա ընթացքում բռնագրավվել է միայն մի քանի հարյուր կիլոգրամ կանեփի կանաչ զանգված: Թմրաբիզնեսով փորձում են զբաղվել հիմնականում 17-20 տարեկանները: Հաշվի առնելով երեւույթի վտանգավորությունը, տեղի իրավապահ մարմինները նախապատրաստվում են մոտ օրերս ձեռնարկել մեծ օպերացիա թմրաբիզնեսի սիրահարների դեմ:

ԱՐՏՈՆԱԳՐՈՒՄ

1976 թվականի գյուտը միայն այսօր ստացավ արտոնագիր

Երեկ Հայաստանի կառավարության առընթեր արտոնագրային վարչությունում հանձնվեցին առաջին 9 հայկական արտոնագրերը: Վարչության պետ Սարգիս Ղանբարջյանի ասելով, երեք տարվա պատմություն ունեցող գերատեսչությունը իրականացնում է արդյունաբերական սեփականության օբյեկտների հայտերի ընդունումը, փորձաքննության անցկացումը, պաշտոնական փաստաթղթերի հանձնումը, ինչպես նաեւ պաշտոնական տեղեկությունների հրապարակումը: Արդեն լույս է տեսել «Արդյունաբերական սեփականություն» պաշտոնական տեղեկագրի առաջին համարը, որտեղ տեղ է գտել նաեւ Մտավոր սեփականության համաշխարհային կազմակերպության գլխավոր տնօրեն Արպադ Բոգշի ուղերձը: Հայտնի է, որ Հայարտոնագիրը իր միջազգային գործունեությունը իրականացնում է Մտավոր սեփականության համաշխարհային կազմակերպության շրջանակներում, եւ հատկապես արդյունաբերական սեփականության պաշտպանության մասին փարիզյան կոնվենցիայի, նշանների միջազգային գրանցման մասին մադրիդյան համաձայնագրի եւ արտոնագրային համագործակցության մասին պայմանագրի շրջանակներում, որոնց Հայաստանն անդամակցում է 1994 թ. օգոստոսից:

Սարգիս Ղանբարջյանը նշեց նաեւ, որ միայն այս տարի հայ գյուտարարներից ստացվել է 408 հայտ, որից 207-ը ստացել է դրական, 89-ը՝ բացասական գնահատական: 142-ի գործը ընթացքի մեջ է:

Առաջին գյուտի արտոնագիրը հանձնվեց 84-ամյա Խաչիկ Գաբրիելյանին, որը դեռ 1976 թ. հունվարին ներկայացրել էր գազով հագեցած ոչ ոգելից ըմպելիք, սակայն այն ժամանակին պաշտպանություն չէր գտել եւ հետեւաբար արտադրության մեջ չէր ներդրվել: Գյուտի հեղինակը նշեց, որ ժամանակին շատ պետություններ ձգտել են գնել իր գյուտը: Ինքը չի վաճառել, մտածելով, որ այդ բարձրորակ խմիչքը, որը նույնիսկ 15 տարի անց ոչ մի նստվածք չի թողնում եւ պահպանում է իր որակը, պետք է արտադրվի միայն Հայաստանում: Լրագրողները հնարավորություն ունեցան համտեսել նաեւ Խաչիկ Գաբրիելյանի արտոնագրման չներկայացված լիկյորը, կոնյակը եւ շոկոլադը, որոնք ոչնչով չէին զիջում արդեն մեծ պահանջարկ ունեցող հայկական այլ խմիչքներին:

Պրն. Ղանբարջյանը նշեց նաեւ, որ հայկական արտոնագրի ձեւավորումը իրականացրել է դրամի հեղինակ Ա. Շոտ Մանուկյանը, իսկ կնիքը ստեղծել է կանադահայ Շավարշ Մինասյանը:

Ավելացնենք նաեւ, որ տրված արտոնագրերը ժամանակավոր են, տրվում են 5 տարի ժամկետով եւ 2 տարի անց կրկին ենթարկվում են փորձաքննության, եւ ըստ այդմ երկարացվում է դրանց արտոնագրային ժամկետը:

Ա. Հ.

ԼԻԲԵՐԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 5 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ՊՈՒԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ տառատեսակը ՊԻԿԵԼ ՊԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայությունը «Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

տեղական

ՄԱՄԼՈ ԱՍՈՒԼԻՍ

ԱԺՄ ներկայացուցիչները չժխտեցին բանակցությունների փաստը

Հուլիսի 25-ին ԱԻՄ-ի կենտրոնական գրասենյակում տեղի ունեցավ մամլո ասուլիս: Ասուլիսի հիմնական նյութին անդրադառնալուց առաջ ԱԻՄ-ի նախագահ Պարույր Հայրիկյանն արտահայտվելու հնարավորություն տվեց հյուրի կարգավիճակով այստեղ գտնվող ԱԺՄ ներկայացուցիչներ Լյուդվիգ Խաչատրյանին և Դավիթ Վարդանյանին: Լյուդվիգ Խաչատրյանն իր վրդովմունքն արտահայտեց նույն օրվա «Ազգ» թերթի համարում հրապարակված մի տեղեկության վերաբերյալ, թե իբր ԱԺՄ գրասենյակում վերջինիս անդամների և ՀԴՄ նախագահ Աշոտ Արշակյանի միջև տեղի ունեցած բանակցություններում համաձայնություն է կայացել կրկնական ընտրություններում միմյանց փոխադարձ ծառայություններ մատուցելու մասին (խոսքը վերաբերում է Շավարշ Քոչարյանի և Մինաս Գաբրիելյանի թեկնածությունները պաշտպանելուն): ԱԺՄ ներկայացուցիչները չժխտեցին բանակցությունների փաստը: Լյուդվիգ Խաչատրյանը, որպես հանդիպման անմիջական մասնակից, հայտարարեց, որ հակառակ Ա. Արշակյանի սպասելիքներին, հանդիպման ընթացքում բավականին սուր խոսակցություն է ծավալվել վերջին մեկ տարում ՔԴՄ-ի քաղաքական կեցվածքի և դիմագծի վերաբերյալ, այնպես որ որևէ «առևտրական» գործարքի մասին խոսք անգամ չէր կարող լինել: Իսկ վերջերս մամուլում «արծարծվող» ԱԺՄ-Դաշնակցություն «համաձայնության» առնչությամբ Լ. Խաչատրյանն ասաց, որ այդ խոսակցությունները բացարձակապես հիմնազուրկ են, և հենց ինքը, որ պատգամավորության թեկնածու էր գրանցված թիվ 24 ընտրատարածքում ՀՅԴ ներկայացուցիչ Կիմ Բալայանի հետ միասին, հուլիսի 23-ին պաշտոնական դիմում է հղել ԿԸՀ-ին իր թեկնածությունը հանելու մասին, քանի որ Կիմ Բալայանին համարում է հուլիսի 5-ին արդեն իսկ ժողովրդի կողմից ընտրված պատգամավոր:

Դավիթ Վարդանյանն իր հերթին ավելացրեց, որ ԱԺՄ վարչությունը կտրականապես հերքում է ՀՌԱԿ ղեկավարության կողմից վերջերս շրջանառության մեջ դրված այն անհիմն տեսակետը, թե ԱԺՄ-ն համագործակցում է իշխող ՀՀՇ կուսակցության հետ, ինչպես նաև այդ կառավարությամբ իր կուսակցության ներկայացվող տարբեր մեղադրանքները: Դրանց աղբյուրը պրն. Վարդանյանը համարեց Հայաստանի «բայքայական» իշխանությունները: Մասնավորապես, անդրադառնալով 8-րդ ընտրատարածքում կայանալիք կրկնական ընտրություններին, որտեղ մրցելու են Շավարշ Քոչարյանն ու Ռուբեն Հակոբյանը, Դ. Վարդանյանն ասաց, որ իրենք և ՀՅԴ-ն այնտեղ «ցուցադրելու են», թե ինչ ասել է ազատ, ժողովրդավարական ընտրություն: Արհեստականորեն իրար հակադրելով ԱԺՄ-ն և ՀՅԴ-ն, փորձ է արվում սեպ խրել իրենց սերտացող համագործակցության մեջ, որն, ըստ երևույթին, ինչ-որ մեկին անհանգստացնում է, և վերջնականապես պառակտել ընդդիմությունը:

Այնուհետև Պարույր Հայրիկյանը ներկայացրեց ԱԻՄ-ի դիրքորոշումը «ընտրություններ» կոչվող միջոցառումից հետո Հայաստանում ստեղծված իրավիճակում (ինչպես ցույց տվեց ուրբաթ օրվա հանրահավաքը, ժողովրդին պարուրած հուսալքությունը տարածվել է նաև քաղաքական կազմակերպությունների վրա, բացի ԱԻՄ-ից) արվելիք քայլերի նկատմամբ: ԱԻՄ-ը որոշել է հաջորդ երկու ուրբաթ օրերը Անկախության հրապարակ հրավիրել բոլոր նրանց, ովքեր «ոչ» են ասել Սահմանադրությանը: Առաջիկա ուրբաթ օրվա հանրահավաքը «նախապատրաստական» կլինի և կօգնի բողոքի հզոր ցույցի վերածել հաջորդող ուրբաթը: Ամբողջությամբ իր վրա վերցնելով հանրահավաքների կազմակերպումը, ԱԻՄ-ն անհրաժեշտության դեպքում պատրաստ է խոսափող տրամադրել մյուս քաղաքական կազմակերպություններին:

Ընտրությունների երկրորդ փուլի վերաբերյալ պրն. Հայրիկյանն ասաց, որ ունեն երեք թեկնածու, և երեքի համար էլ աշխատելու են, քանի որ դա քաղաքական գործունեության ասպարեզ է, որից ԱԻՄ-ը իրավունք չունի հրաժարվել: ԱԻՄ-ը պաշտպանելու է Արամ Սարգսյանին (9-րդ ընտրատարածք), Ռուբեն Հակոբյանին (8-րդ ընտրատարածք), քանի որ այսօր չպաշտպանել ապօրինաբար արգելված քաղաքական կուսակցության թեկնածուին, նշանակում է համագործակցել ՀՀՇ-ի հետ, Անահիտ Կարապետյանին (44-րդ ընտրատարածք), Աշոտ Վարդանյանին (16-րդ ընտրատարածք), Արկադի Վարդանյանին (36-րդ ընտրատարածք) և Սերգեյ Ավագյանին (21-րդ ընտրատարածք):

ԱԻՄ-ի վեհաժողովում ընդունված հայտարարությունը, ուր նշանաբանն է «մեկական թեկնածու՝ արդար ընտրությունների համար», ուղարկվելու է բոլոր քաղաքական կազմակերպություններին, այդ թվում նաև ՀՀՇ-ին և նույնիսկ «Շամիրամին»:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՆՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

Զոհվածների ընտանիքները՝ պաշտպանության տակ

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, ՀՀ արդարադատության նախարարությունում գրանցվեց նոր կազմակերպություն՝ Հայաստանի զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների միությունը: Ի՞նչ նպատակներ է այն դրել իր առջև, որո՞նք են նրա գործունեության շրջանակները: Այս մասին է հարցազրույցը միության նախագահ Մարտին Վարդանյանի հետ:

- Ի՞նչ է արվում զոհվածների սխրանքն արժանվույն գնահատելու, նրանց ընտանիքների հոգսերը թեթևացնելու համար: Ի՞նչ հանգամանքներում ապրեցին այդ տղաները և ի՞նչ թողեցին իրենցից հետո:

- Հայ ժողովրդի համար օրհասական օրերին ոտքի ելան այն տղաները, որոնք ազգի սերուցքն էին, խելահեղորեն նետվեցին անհավասար մարտի մեջ՝ պաշտպանելու հայրենիքը, փրկելու դարերով նսեմացած հայ ազգի պատիվը: Իմ որդին էլ է զոհվել այդ սրբազան պատերազմում: Այսօր մենք՝ զոհվածների ծնողներս, պատվոր վիշտը սեղմած մեր ատամների տակ, հպարտանում ենք, որ մեր զավակները իրենց կյանքը տվեցին հանուն անկախ Հայաստանի, հանուն ազատագրված Արցախի, նրանք ազգի վրայից դեն նետեցին զոհի ամոթալի կերպարը և իրենց արյունով հայությանը վերադարձրին լիարժեք ազգ կոչվելու իրավունքը:

- Մի՞թե հարկ կա այսօրվա մարդկանց բացատրել, թե ինչ իմաստ է պարունակում հերոսների սխրանքը, հայրենիքի համար զոհվելը, մարդիկ, ովքեր կրթվել ու դաստիարակվել են հենց այդ ոգով:

- Չեմ ժխտում, այդպես է, մեր ուղեղները լեցուն են և՛ Ավարայրով, և՛ Սարդարապատով, և՛ Ստալինգրադի ու Կուրսկի ճակատամարտերով: Բայց եկեք այդ բարձունքներից իջնենք այսօրվա կյանքի հատակը, այո՛, հատակը, ուրիշ կերպ չես անվանի: Ովքե՞ր են մեր այսօրվա դժվարին կյանքի ամենաչքավորները:

- Շատերը՝ գործազուրկ բանվորներ, ծառայողներ, մտավորականներ: Հասարակության մեջ աղքատների բազմաթիվ շերտեր են գոյացել:

- Բայց ամենածանրը զոհվածների երեխաների, ծնողների, այրիների վիճակն է: Զոհվածների ընտանիքները պետք է լինեն պետության ու հասարակության ուշադրության կենտրոնում, դա ամենից առաջ բարոյական պարտք է, պարտք ներկա և ապագա սերունդների առջև, վերջապես պարտք աշխարհի և պատմության առջև:

- Ես հիշում եմ, կարծեմ 1992 թվականից սկսած հրապարակվել են հանրապետության նախագահի հրամանագրերը, կառավարության որոշումները զոհվածների ընտանիքներին տրվելիք նյութական օգնության, բարոյական աջակցության մասին: Ես զրուցել եմ զոհվածների ծնողների ու կանանց հետ: Վերջին ամիսներին ձեր միության գրանցման ձգձգումը պատճառաբանում էին այն բանով, որ նույն գործով զբաղվում են և՛ պետական կառույցները, և՛ զանազան կազմակերպություններ ու հիմնարկ-ձեռնարկություններ, և որ այդ ընտանիքներին է տրվում հումանիտար օգնության զգալի մասը:

- Թերությունն էլ հենց այն է, որ օգնելու կոչվածները բազմաթիվ են, այդ պատճառով էլ օգնությունն անկանոն է, որը գնալով մարում է, դառնում դեպքից դեպք: Ասեմ ավելին, նման որոշ կազմակերպություններ նույնիսկ մի փոքր չարաշահել են այդ երևույթը, օգնության անվան տակ բավարարել անձնական շահեր: Հայտնաբերել ենք շատ դեպքեր, երբ այլ պայմաններում մահացածների ընտանիքներն օգտվում են զոհվածի ընտանիքի արտոնություններից: Այսօր նույնիսկ սահմանված են զոհվածի ընտանիքի կարգավիճակը, իրավունքները: Այդպիսի փաստաթուղթ պետք է ընդունի Ազգային ժողովը: Ու քանի դեռ դա չկա, մարդիկ դիմում են ուր ասես, և մուրացիկի տպավորություն են թողնում:

- Ինչպիսի՞ն է ձեր ընկերության կարգավիճակը, բնույթը:

- Մեր ընկերությունը բարեգործական չէ, այն կոչված է բոլոր հարցերում զոհվածների ընտանիքների պաշտպանը լինելու: Հարցեր, հոգսեր շատ կան, բոլորը չես թվարկի:

- Ներկայումս շատ կազմակերպություններ կան, որոնց կարելի է կոչել մայրաքաղաքային: Ինչպիսի՞ն է ձեր ընկերության աշխարհագրությունը, ընդգրկումը:

- Դեռևս ստեղծվելու պահին այն ընդգրկում էր Երևանը և մերձակա քաղաքները: Առաջին համագումարում ընկերությունն անվանակոչեցինք, նկատի ունենալով միայն Հայաստանը: Առաջիկա համագումարում այն կվերանվանենք և կկոչենք ոչ թե Հայաստանի, այլ Հայ զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների միություն, որը կընդգրկի Հայաստանի, Արցախի, աշխարհի տարբեր երկրների այն բոլոր հայ ընտանիքներին, որոնց որդիները զոհվել են Արցախի ազատագրման և Հայաստանի սահմանամերձ շրջանների պաշտպանության մարտերում: Այդպիսով մեր միությունը կդառնա համահայկական:

Օգտվելով այս առիթից, ես ուզում եմ զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների անունից շնորհակալություն հայտնել Սփյուռքի մեր այն հայրենակիցներին, որոնք այդ տարիներին օգնել և այժմ էլ օգնում են մեզ:

Ես մեր միության առջև տեսնում եմ նաև մեկ ուրիշ շատ կարևոր առաքելություն: Մեր զոհերից ոչ մեկի անունը, ոչ մեկի սխրանքը չպիտի անհետ կորչի, դրանք պետք է ի մի բերել, հրատարակել ժողովածուներ կամ ալբոմներ և հանձնել ապագա սերնդի, մեր ժողովրդի, մեր պատմության հիշողությանը:

Զրույցը վարեց
[illegible]

Նոր Europartenariat-ին նախապատրաստվելով

Մեր թերթի էջերում բազմիցս անդրադարձել ենք TACIS ծրագրի շրջանակներում գործող BCC կազմակերպության աշխատանքներին, Europartenariat համաժողովում (Գերմանիա, Դորտմունդ) ունեցած հաջողությանը և կազմակերպության հետ համագործակցող ձեռնարկություններին: Հայաստանը ԱՊՀ երկրների մեջ եղավ այն ավելի հաջողակը, ուր ներկայացրած մանր և միջին ձեռնարկություններից 4-ի հետ պայմանագիր ստորագրվեց: Այժմ սկսվում են հերթական համաժողովի նախապատրաստական աշխատանքները, որոնք կկայանան նոյեմբերի 24-25-ը Լիսաբոնում (Պորտուգալիա): Ի տարբերություն Գերմանիայի, Պորտուգալիան ավելի շատ ագրարային երկիր է, և անշուշտ, այս ուղղությամբ ավելի արդյունավետ կլինի գյուղատնտեսական արտադրանք տվող ձեռնարկությունների համար: Առաջին պայմանն է, որ դրանք լինեն պետական կամ մասնավոր մանր և միջին ձեռնարկություններ, որ աշխատում են 500-ից ոչ ավելի մարդ: Երկրորդը, որ լինի ոչ առևտրական կամ մատակարարող կազմակերպությունները չեն կարող մասնակցել: Մյուս պայմանը որ ֆիրման վերջին երեք տարում ունենա հաջողություն, ավելացնի իր արտադրանքի քանակն ու տեսականին, այսինքն համապատասխանի բարգավաճ ֆիրմայի արտասահմանյան չափանիշներին:

BCC-ի դիտարկումների համաձայն, Հայաստանում կան ագրարային բավականաչափ հզոր ֆիրմաներ: Կազմակերպությունը [illegible] դիմորդներին, փորձելով մինչև օգոստոսի վերջը պատկերացում կազմել 25 պոտենցիալ ֆիրմաների մասին: Սեպտեմբերի վերջին Բրյուսելից եկած հանձնաժողովի անդամների մասնակցությամբ կընտրվեն վերջնական 15 մասնակիցները: Միգուցե և այդ թիվը նվազի կախված բյուջեի շրջանակներից, բայց կազմակերպությունն ամեն ջանք կգործադրի գոնե 12 մասնակիցներ ուղարկելու համար:

Եվրամիությունը տրամադրում է ճանապարհածախսը և այս անգամ (ի տարբերություն նախորդ անգամվա) Հայաստանին տրված է նախապատվություն, որքան ԱՊՀ մյուս հանրապետություններին: Դորտմունդի հանդիպմանը մասնակցում էին 50 երկրներ, իսկ Պորտուգալիայում կլինեն 55-ը, այդ թվում մերձբալթյան երկրները: ԱՊՀ բոլոր երկրներին հրավեր է տրված, տրամադրված են ֆոնդեր:

BCC-ն պատրաստվում է Հայաստանում ծավալել մեծ գովազդային արշավ: «Ազգ» և «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթերում պարբերաբար կտպագրվեն տեղեկություններ, որտեղ կներկայացվի, թե աշխատանքի որ փուլում են գտնվում:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԼՂՀ. Պայմանագիր Իրանի «Աղագա» շաբաթաթերթի հետ

Հուլիսի 21-ին Ստեփանակերտում կնքվել է փոխադարձ համագործակցության մասին պայմանագիր ԼՂՀ լրագրության և մամուլի դեպարտամենտի ու «Աղագա» անունը կրող շաբաթաթերթի միջև, որի հրատարակությունը առաջիկա օրերին կսկսվի Իրանի Իսլամական Հանրապետության մայրաքաղաք Թեհրանում: Պայմանագիրը ստորագրել են դեպարտամենտի տնօրեն Միխայել Հաջյանը և շաբաթաթերթի արտոնատեր և գլխավոր խմբագիր, Թեհրանի քաղաքապետի խորհրդական Էդուարդ Բաղդասարյանը: Ըստ ստորագրված փաստաթղթի, կողմերը, ելնելով ԼՂՀ և ԻԻՀ, այդ թվում արցախահայության և իրանահայության միջև լրատվական կապերի հաստատման և հետագա զարգացման անհրաժեշտությունից, պարտավորվում են կատարել բազմաժանր լրատվության փոխանակություն, կազմակերպել հեղինակային նյութերի և [illegible] էջերի փոխադարձ հրատարակումներ, այդ թվում նաև պարսկալեզու պարբերականներում: Բացի այդ, նախատեսվում է իրականացնել հասարակական, քաղաքական, գրական-գեղարվեստական և այլ բնույթի գրքերի հայերեն ու պարսկերեն լեզուներով հրատարակություններ, բացել թղթակցական կետեր, կազմակերպել լուսանկարչական գործերի ցուցահանդեսներ, լրագրողների փոխայցելություններ, աջակցել փոխանակային հեռուստառադիոհաղորդումների ստեղծմանն ու տարածմանը: Պայմանագիրը կնքվել է հինգ տարի ժամկետով, ու եթե այդ ընթացքում կողմերից ոչ մեկը չպահանջի այն լուծարել, ապա այն կարող է պարբերաբար երկարաձգվել, նույնքան ժամանակով:

ՍԵՓԱԿԱՆԱՇՆՈՐՀՈՒՄ

Հայաստանում ստեղծվում են բնակիչների ասոցիացիաներ

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Հայաստանի կառավարության վերջերս հրապարակած որոշման համաձայն, մինչև 1995 թ. վերջը հանրապետությունում հիմնականում պետք է ավարտվեն բնակիչների ասոցիացիաների (կոնդոմինիումներ) ստեղծման միջոցառումները, այն շենքերում, որտեղ սեփականաշնորհվել է բնակարանների առնվազն 50 տոկոսը: Նույն այդ որոշմամբ հաստատվել է ասոցիացիայի կանոնադրությունը, որը գրանցվում է ՀՀ պետռեգիստրում իբրև շահույթ չհետապնդող հասարակական կազմակերպություն «Ձեռնարկությունների և ձեռնարկատիրական գործունեության մասին» օրենքին համապատասխան: Կոնդոմինիումների ստեղծման տեխնիկական և խորհրդատվական օգնությունը կատարում է հանրապետության մայրաքաղաքում վերջերս բացված Քաղաքային կառավարման միջազգային ասոցիացիայի (ISMA) գրասենյակը: Սնարքի թղթակցի հետ հարցազրույցում ISMA-ի ծրագրերի ղեկավար Դիանա Ավետիսյանը հայտնել է, որ նման միավորումների ստեղծումը կոչված է պաշտպանել բնակիչների շահերը: Այժմ, նշել է նա, նրանք գործնականում զրկված են բնակշահագործման կազմակերպությունների կողմից ցույց տրվելիք որևէ պետական օգնությունից: Ներկայումս ասոցիացիաները կկարողանան ինքնուրույն պայմանագրեր կնքել տնտեսության շահագործման և կառավարման մասնագիտացված մասնավոր ֆիրմաների հետ: Նա հայտնեց, որ Երևանում արդեն գործում է ISMA-ի և քաղաքապետարանի ստեղծած «Կոնդոմինիում» առաջին նախագիծը: Ասոցիացիայի մեջ են մտնում Սայաթ-Նովա, Տերյան և Բայրոն փողոցների 9 շենքեր:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Nil posse creari de nihilo

Վերնագիրը՝ վերջում

ԱՐՄԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Համաշխարհային գործունեության համար այս բոլոր բնագավառներում **«նոր հայերի»** երեւան գալը, ինքնըստինքյան բացատրելի է բնական մեկ հիմնական պատճառով. սույնը ծնունդ է, հարկավոր է, անհրաժեշտ է իշխանություններին: Այս «նորերի» խաչակրաց արշավանքն ամենայն «նախկինի», «հնի», «նզովյալ անցյալի» հանդեպ նույնպես հասկանալի է. գոյական դրսեւորի տեղն ինքնահաստատման ուրիշ ճանապարհ չունի, ժխտողական փնովումից բացի:

Չի եղել ոչինչ, այդ թվում նաեւ գրականություն, մշակույթ, արվեստ, գիտություն: Եղած «հաստիքները» կեղծ է «տոտալիտար վարչակարգին»: Նոր ժամանակների հետ, «նոր հայերի» առկայությամբ, ամեն ինչ սկսվում է նոր տողից: Խրճիթները գտնվել, նմանվել են դղյակներ. այնտեղ ոչինչ չեն գտել անբարոյության աղտաղայցներից զատ:

Այս «գաղափարախոսության» առանձնահատուկ ջատագովները հինգ տարի ի վեր հատկապես թափ են դրել չգիտես ինչու «Հայկական» կոչվող հեռուստատեսության առաջին եւ երկրորդ ալիքներում, սփռելով կիսագրագիտություն կամ ծանակային անգիտություն, գավառական գծայլանք ու պատմական հավկուրություն, վարժապետական խրատամոլություն ու մարտնչող միջակություն: Կարեւոր չէ, թե ինչպես զինվոր անելով, հայոց լեզվի հերն անիծելով, լսողությունը շփոթելով կասակի, գռեհկությունն ու ցածրաճաշակությունը «ժողովրդականության» հետ, պրոֆեսիոնալիզմի պակասը լրացնելով կեցվածքով, անկաշկանդ պահվածքով ամբարտավանությամբ:

Ոչ չափ կա, ոչ սահման, թեեւ միակ սահմանը ներկա իշխանությունների, «նոր ժամանակների» պարզունակ գաղափարախոսության տեսանկյուններից չհեռանալն է: Մնացած ամեն ինչ բացատրելի է, գրագիտանք, կեղծարարություն, սուտ բարեպաշտություն:

Եվ մոռացության են տվել իրենց իսկ համար կարեւոր մի հանգամանք (կարծում եմ նաեւ, չեն էլ իմացել, որ մոռանան). նախկին, սովետական մերկապարանոց քաղաքական կողմերից մեկն էլ այն էր, որ մեծ հաջողությամբ **իրենց իր դեմ հանեց բյուր հազարավոր ուղեղներ**: Հենց առաջնորդի, ղեկավարի, ստորաքարշ ջատագովների ջանադրությամբ:

«Հայ գրականության անմխիթարելի մահն» է արձանագրում արդեն հանրահայտ դարձած մեկնաբանը: Եվ «հայ գրականության» ու «մահ» բառերը շաղկապում է մի առանձին, ճղճիմական հանդուժով վայելչությամբ: Չէ որ «նրա», ընդամենը մի քանի տարի առաջվա հայ գրականության հետ ոչ մոտակի, ոչ անմիջականի կապ ունենալ չէր կարող նույնիսկ կասկածից դուրս գալով: Այսօր, խնդրեմ, դատավորն ինքն է, թե մեղադրանք է հարուցում, թե դատավճիռ կայացնում: Չկարծենք, թե չգիտե ինչու եւ ինչպես ավերվեց բազմաճյուղ գրահրատարակչական արդյունական համակարգը, ինչու լույս չեն տեսնում գրքեր, ամսագրեր (առանց որոնց գրական կյանք կամ գրական որեւէ գոյություն ունենալ չի կարող), ինչու եւ ինչպես տրոհվեց գրողների միությունը եւ ինչ է մնացել «նախկինից»: Այս ամենն անկողմնակալ վերլուծելու մտահոգությունը չի առաջնորդում նրան, այլ... իր իսկ անձի, իր նմանների հաստատման առաջին բնազդով եկել են շրջելու հայ մեծխիճի գրականության ընթացքը, եկել են մե՞ր խոսքն ասելու:

Երբ նախագահական աշխատակազմի ներկայացուցչի հարցազրույցից հանկարծ պարզվում է, որ ընդամենը համայնք ենք եղել զարդ ու նոր սահմանադրության ընդունումից հետո պիտի ծագցնենք «ազգ դառնալու» գործընթացի սկզբի բարձունքին ի վեր, ուստի համայնքն ի՞նչ է, որ գրականություն էլ ունենա:

Ի՞նչ փույթ, որ 60-80 ական թվականներին, պաշտոնյի տոտալիտար ճնշով լույս ընծայվեց հայ դասական ու արդիական գրականության ամբողջ ընտրանին, սփյուռքահայ գրականության տասնյակ տասնյակ նմուշներ: Ի՞նչ փույթ, որ հատկապես XX դարի հայ գրականության, ներկայումս գործող հեղինակների երկերը նույնպես, հենց «դասաքաղաքականների» արտոնությամբ, դրանով ու հենց նրանց լեզվի միջոցով թարգմանվեցին ու ներկայացվեցին աշխարհին անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, իսպաներեն, իտալերեն, «սոցճամբարի» շուրջ մեկ տասնյակ լեզուներ չհաշված: Ի՞նչ փույթ, որ այդ ամենի փոխարեն դրոշակակրությունը, հեղինակությունն ու ցածրակարգ հրատարակումներն են ողողել «գրական շուկան»:

Մեկնաբանի համար այս ամենը դատարկ բաներ են, աղբյուրների փոխարեն կարելի է դիմել «վաղուցի մարդկանց» բրեական մասնակցին ու պարտական վաղվա «ազատության» հետ ծիծաղող դեմքերին, որոնք 88-ին դեռեւս «Չարի վերջը» պիտի կարդացած լինեին, հետագա տարիներին բավարարվեին միայն հայկական կոչվող հեռուստատեսության զանազան «շոու»-ներով, որոնք էլ պիտի փոխանցվեն «նոր հայերով». «Առանձին մի բան չկա, ու կարդայինք»:

Կամ, ասենք, Լուսինե Զախարյանին է անդրադառնում Ա.Բ.: Հիմա էլ պարզվում է, որ... նախկին իշխանությունները վախեցել են նրանից, նրա երգից, համերգային դահլիճների դռները փակ են եղել նրա առաջ, քանզի հոգեւոր երաժշտությունը մերժելի է եղել «հների» կողմից:

Հոգի ունենք տալու, մարդիկ, կանգ առեք: Այլ խնդիր, որ չգիտես ինչու «մոռացության» են տվել հայ երգչուհիների փայլուն փաղանգը՝ Դանիելյան, Դոլուխանյան, Գասպարյան, Սազանդարյան, Ամարա, Պողոսյան, Արաքս Դավթյան, եւ գուցե գավառացու գծայլանքով սեւեռվել, թող ների ինձ սակ, բավականին միօրինակ մի երգչուհու վրա, հատկապես անժամանակ վախճանից հետո նրան համեմատելով... խաչքարի, հավքի խառանի, հոսող կանթեղի ու չգիտեմ էլ ինչի հետ: Այո, անգամ կատարում է «Սուրբ, սուրբ»-, բայց միայն այդքանը... Եվ ոչ մի դուռ փակ չի եղել նրա առաջ, երգել է, երբ կարողացել է, արտասահմանյան շրջագայությունների մեկնել, երբ կամեցել է: Ու զարմանքից մի շունչ ձեր այցերը, դեռեւս 1967-ին, երբ Եղեռնի հուշարձանում ինչպիսի երաժշտություն էր «հավաքում», Կ. Դեմիրճյանի առաջարկությամբ հենց «Սուրբ, սուրբ» կրկնվեց դամբանի վրա ժամը մեկ: Այդպես, երբ ԿԿ առաջին քարտուղարն էր, նրա իսկ կարգադրությամբ մենակատարի համար «իջեցվեց» Ռադիոհեռուստատեսության հատկապես Լ. Զախարյանի համար, թե ինչն, տարիներ շարունակ, այն ժամանակվա համար պաշտոնական ակնառու ծի նա ստանում էր, առանց «նորմաները կատարելու», ինչը պարտադիր էր, ասենք, ոչ պակաս երախտավորներ Օ. Համբարձումյանի, Հ. Բադալյանի, Ռ. Մաթեւոսյանի, Ր. Դարբինյանի, Ռ. Մկրտչյանի համար: Հանրապետության ժողովրդական արտիստուհի կոչումն էլ, կարծում եմ, դուք չեք շնորհել նրան: Եվ դու՞ չէ, որ 60 ականների կեսերից սկսած, կարողացել էր հայ հոգեւոր երաժշտության համար կայուն տեղ առանձնացնել ռադիոյի երաժշտական ծրագրերում, ամենշաբաթյա «Կոմիտասյան ժամը» դու՞ չէր հաստատել, հեռուստատեսությամբ հեռարձակվող «Շարականներ» եւ «Հայ հնագույն երգի սկզբից» հաղորդաշարերը դու՞ չէր հիմնել: Էլ չեմ հիշատակում ավելի մի քանի սերունդների համար անմոռանալի դասական ձեր ասպ. թե տարիներ շարունակ ռադիոն ու հեռուստատեսությունը փակ են պահել իրենց դռները հատկապես արեւմտյան արվեստի, երաժշտության նմուշների առաջ:

Երբ նշվում է Մինաս Ավետիսյանի ծննդյան տարեդարձը, ապա նկար չի արվեստի արժեքավոր թողած, հարկ է վերուշին սեփական նկարչի առանձնության հանգիստ վարկածի վրա, ու հարց տալով հեռուստադիտողին ճնշիչի մեծամտության ձայնով. «Ո՞վ սպանեց Մինասին»:

Ձեր խաղաղացիական մոլուցքը հասկանալի կլիներ, երբ անցյալի գնացած տարիների ավտոկրատների «կազմակերպումը» արծարծելու հետ մեկտեղ, նույն կերպ հարցադրեիք, թե հրապարակի կրակահերթերից ինչպես հնձվեցին Վ. Պետրոսյանը, Հ. Գալստյանը, Մ. Յազբաշյանը, Յ. Ղանդիլյանը եւ այլք, թե՞ վերջին ներս սպանվել են նախորդ դարում ու Կայս բեռակոքի վրա:

Հեռուստատեսության շատ տեսաբաններ ու վերլուծաբաններ, հատկապես Արեւմուտքում, հեռուստատեսությունը համեմատում են դանդաղ գործող թույնի հետ: Իր անսպառելի հնարավորությունների, մշակութային, լուսավորչական, ի մասնավոր, բարոյական արժեքների արմատավորման անսպառ կարողությունների հետ մեկտեղ, տագնապով է ընդգծվում, որ հանրության բթացման, «ուղեղների լվացման», հասարակական կարծիքի խեղման ինչպիսի սպառնալից վտանգներ է թաքցնում այդ «արկղը», ինչ ալեկոծեր է ու ինչ ավերածություններ կարող է իրականացնել հայտնվելով անմաքուր ձեռքերի մեջ:

Այդ տեսաբաններն իրենց կանխազգուշացումների վառ ապացույցները կարող են գտնել Հայաստանում, ուր արդեն հինգ տարի ռադիոյի եւ հեռուստատեսության դռները ջահելներ փակ են, այլ բաց են միայն ու միայն նրանց համար, ովքեր ճշմարտության ու ստի, արժանապատվության ու ստորաքարշության, արդարության ու կեղծիքի, արհեստավարժության ու սիրողականության, արժանի ժառանգի ու գռեհկամտության իրենց չափանիշներն ունեն ու տեր ես գալ «օրվա» եղանակի տակ, միայն «օրվա» հանդերձանքով, սիրով ու ողջերով համարձակվում «օրվա» պաշտոնյաներին:

Ավարտելուց առաջ վերադառնամ «համայնքային» կարգավիճակին: Հիրավի, «համայնքի» համար այսօրինակ հեռուստատեսությունը ոչ միայն տանելի է, այլեւ ընդունելի, հատկապես «Ալամբոյ»-ի, դասական առը, մանավանդ պաղպաջուն չեն սոսի» մոտակի անօրինակ «շոու»-ի առկայությամբ:

Ոչինչ չի եղել, ամեն ինչ նոր նոր է ստեղծվում: Եվ սկսել ենք «Ալամբոյ»-ից, «սեքսուալ հոռոսկոպից»:

Ու, կարծում եմ, ժամանակն է թարգմանել լատիներեն բնաբանը. «Ոչնչից ոչինչ կստեղծվի»: Դարեր առաջ են ասել իմաստունները:

Իսկ անտեղյակ, անգրագետ ու անձնական վախվորածները մեր «համայնքային» ժողովրդը ճիշտ նույնման դարեր ի վեր կոչել է միայն մեկ անունով, որը... թողնում եմ ընթերցողի հայեցողությանը:

ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Գիտական հայտնագործությունների կարիք ունի՞ Հայաստանը

Ինժեներ ջերմատեխնիկ Պետրոս Նաքարյանը 30 գիտատեխնիկական գյուտերի հեղինակ է, որոնցից 12-ը վերաբերում են ջերմային շարժիչներին: Այդ շարժիչներում օգտագործվել են նորագույն հայտնագործությունների վրա հիմնված տեխնիկական լուծումներ, որոնք հնարավորություն են տալիս պարզագույն կառուցվածքով եւ բարձր շահավետությամբ (ՕԳԳ ով) էլեկտրաէներգիայի փոխարկել նույնիսկ ցածր ջերմաստիճանային հոսք արտահոսող բնական աղբյուրները, օրինակ, ջերմուկ ջրերը (ստորգետնյա տաք ջրեր), արեգակնային ջերմությունը, ծխագազերը եւ այլն: Այդ գյուտերը մանրազնին քննարկման եւ հավանության են արժանացել մոսկովյան այնպիսի հեղինակավոր գիտատեխնիկական ատյաններում, ինչպիսին նախկին Միության Գյուտերի եւ հայտնագործությունների պետական կոմիտեն էր: Պահպանվել է կոմիտեի նախագահի նամակն ուղղված ՀԽՍՀ Նախարարների խորհրդի նախագահի տեղակալ Խոջամիրյանին, որտեղ ընդգծվում է Հայաստանում Նաքարյանի գյուտերի կիրառման նպատակահարմարությունը: Այդ գյուտերից 4-ին այն ժամանակ շնորհվել են «Գաղտնի» մակագրությամբ արտոնագրեր (հեղինակային վկայագրեր): Նորարարություններին դրական եզրակացություններ է տվել նաեւ ՀՀ գիտնականների միությունը:

Բազմավաստակ նորարարը հեղինակ է 25 գիտական աշխատությունների, որոնք հրատարակվել են նախկին Միության հեղինակավոր գիտատեխնիկական հանդեսներում: Նա տասը տարի շարունակ աշխատել է մերձմոսկովյան հրթիռաշինական ձեռնարկությունում, որը ղեկավարում էր ակադեմիկոս Կորոլյովը: Առնչվել է շարժիչաշինական աշխատանքների հրթիռաշինությունից մինչեւ ատոմային էներգետիկա:

Նաքարյանն իր գյուտերը կյանքի կոչելու նպատակով դիմել է ՀՀ արդյունաբերության նախարարությանը, որտեղ հատուկ հանձնաժողովի հավանությամբ եւ նախարար Աշոտ Սաֆարյանի հրամանով դրանց տեսական հիմնավորման եւ հաշվարկային աշխատանքների համար հատկացվել է 10 մլն ռուբլի: Այնուհետեւ նախարարությունը պատճառաբանել է, որ ֆինանսների բացակայության պատճառով այլեւս չի կարող օգնել գյուտերի հեղինակին: Խորհուրդ է տրվել դիմել էկոնոմիկայի նախարարությանը, որը սակայն, նպատակահարմար չհամարելով տնտեսության մեջ շարժիչների լայն կիրառությունը, անպատեհորեն մերժել է ֆինանսավորել հետագա աշխատանքները:

Վաստակաշատ ինժեները ձգտելով իր մասնակցությունը բերել Հայաստանի էներգետիկ ճգնաժամը մեղմելուն ուղղված ջանքերին, միաժամանակ լավ պատկերացնելով իր գիտական աշխատանքների հեռանկարայնությունը, սկսել է նամակ հայցադիմումներ ուղղել հանրապետության ամենատարբեր ատյաններին, երկրի փոխվող վարչապետներին, նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին: Ամենուրեք, սակայն նա հանդիպել է խոր անտարբերության եւ անուշադրության: «Դժվար է հասկանալ նման վերաբերմունքի դրդապատճառները», - ասում է Նաքարյանը: «Երբ խոսք ֆինանսների բացակայության է պատճառը, ապա իմ առաջարկած ջերմային շարժիչների կառուցումը նվազ ծախսատար է, քան արտասահմանյան տարբեր երկրներում փոխծարկվող գոգավոր հայելիներից բաղկացած էներգափոխարկիչ համակարգերը: Այդ հայելիներից անդրադարձվող եւ ֆոկուսացվող արեգակնային ճառագայթները էլեկտրաէներգիայի վերածելու նպատակով փոխարկվում են ավտոմատ կառավարման էլեկտրոնային բանկ սարքավորումներ: Պարզագույն եղանակով նախագծված իմ ջերմային շարժիչները գործարկվելուց հետո ի զորու են տասնապատիկ անգամ փոխհատուցել ներդրված ոչ մեծ ծախսերը»: Ինժեներ նորարարը իր զարմանքն է հայտնում նաեւ այն կապակցությամբ, որ հանրապետության տնտեսական համակարգի ղեկավարները անտեսելով իրենց երկրի գիտական ներուժը եւ արժեքավոր գիտատեխնիկական հայտնագործությունները, արտասահմանում են փնտրում էներգետիկ դժվարություններից դուրս գալու լուծումները:

Իր գյուտերի ներդրմանն աջակցելու նպատակով Նաքարյանի գրած վերջին նամակ-խնդրանքն ուղղված էր Ամենայն հայոց կաթողիկոս Տեր-Տեր Գարեգին Ա-ին, որը, ցավոք, նույնպես մնացել է անպատասխան: Բազմավաստակ ինժեները նամակում հույս էր հայտնում, որ այս անգամ «կամոքն աստծո» իրեն հնարավորություն կտրվի վերջապես կյանքի կոչել իր նորարարությունները:

ՎԱԼԻԿ ԱԼԵՔՍԱՆ

Երեւանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանը կատարում է 1995–96 ուսարվա ընդունելություն հետեւյալ ֆակուլտետներում

◇ Միջազգային հարաբերություններ եւ թարգմանչություն ◇ Միջազգային իրավունք ◇ Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ ◇ Միջազգային ինֆորմացիա եւ թարգմանչություն ◇ Պարսից լեզու, գրականություն եւ թարգմանչություն ◇ Լրագրություն ◇ Մենեջմենթ եւ մարկետինգ ◇ Բանասիրական ◇ Պատմության եւ աշխարհագրության ◇ Մանկավարժության եւ տարրական կրթության մեթոդիկա ◇ Նախադպրոցական մանկավարժության եւ հոգեբանության ◇ Ֆիզիկա եւ կենսաբանություն ◇ Դեֆեկտոլոգիա ◇ Կիրառական մաթեմատիկա:

Ընդունելությունը կատարվում է մրցութային կարգով:

Ուսման տեւողությունը մանկավարժության եւ տարրական կրթության մեթոդիկայի, նախադպրոցական մանկավարժության եւ հոգեբանության ու դեֆեկտոլոգիայի ֆակուլտետներում չորս տարի է, մյուս ֆակուլտետներում՝ հինգ տարի: Համալսարանը կնքված պայմանագրերի հիման վրա կարող է գերազանցիկ ուսանողներին եւ նպատակային ասպիրանտներին ուղարկել սովորելու, իսկ դասախոսներին՝ վերապատրաստման Միլանի, Փարիզի, Մոսկվայի, Արենի, Սալոնիկի, Թեհրանի եւ Վառնայի համալսարաններ, Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտ:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը. միջնակարգ կրթության վկայական, միջնակարգ մասնագիտական կրթության դիպլոմ, տեղեկանք առողջության մասին, վեց լուսանկար (3x4 սմ չափի):

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ սեպտեմբերի 2-ը: Քննությունները կանցկացվեն սեպտեմբերի 3-ից 10-ը: Համալսարանի հասցեն՝ Աբէ Մանուկյան (նախկին Մոսկովյան) 13: Հեռախոսներ՝ 55-67-90, 55-46-80:

ԸՆԴՈՒՆՈՂ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Թանսու Չիլլերի Բաքու կատարած այցի արձագանքները

Վերջին հեղաշրջման փորձը ճնշելուց հետո իրեն շատ հանգիստ ու ապահով զգացող ալիևյան վարչակազմի համար Թուրքիայի վարչապետ Թ. Չիլլերի այցը շատ կարևոր իրադարձություն էր: Այցի նշանակությունը շատ ավելի էր կարևորվում, երբ հաշվի էին առնվում վերջին ժամանակներս տարածաշրջանում իր նախկին դիրքերը վերականգնելու Ռուսաստանի ձգտումները: Այդ իսկ պատճառով Ռուսաստանին չանհանգստացնելու նպատակով այցի նախապատրաստության հենց սկզբից ձեռնարկվել էին անհրաժեշտ բոլոր միջոցառումները: Հարկավոր է հաշվի առնել նաև այն հանգամանքը, որ Ալիևի վարչակազմը, հաշվի առնելով ԱՄՆ-ի հորդորները, այս տարվա վերջին անցկացնելու է համընդհանուր ընտրություններ: Բացի դրանից, փոփոխության է ենթարկվելու նաև երկրի սահմանադրությունը: Իսկ այս հարցում Բաքվի ամենամեծ աջակիցը լինելու է Թուրքիան: Բուխարեստում կայացած վերջին հանդիպման ժամանակ նախագահ Ս. Դեմիրելը սահմանադրության փոփոխության առնչությամբ Հ. Ալիևին բավականին լուրջ խորհուրդներ է տվել: Այդ նույն հարցով երկարատև զրույցներ կայացան նաև Չիլլեր-Ալիև հանդիպման ընթացքում: Ազերիները գտնում են, որ նման հարցերում թուրքերը իրենցից փորձառու են և ձգտում են այդ փորձը օգտագործել: Համենայնդեպս, մինչև տարին ավարտվելը Թուրքիայի արտաքին քաղաքական պրոբլեմները գնալով խառնանալու են: Այս առումով ամենակարևորը եվրոպայի հետ ինտեգրացվելու խնդիրն է:

Թուրքիան Հայաստանին մեծ զիջումներ չի անի

Թուրքիայում այսօր մեծ նշանակություն է տրվում նաև Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավման անհրաժեշտությանը: Այդ կապակցությամբ «Հյուրիյեթը» նշում է. «Թուրքիայի հետ հարաբերությունները բարելավելու կողմնակից Լևոն Տեր-Պետրոսյանը Հայաստանում կայացած ընտրություններում հաղթող դուրս եկավ, մի հանգամանք, որ Թուրքիայում գոհունակությամբ ընդունվեց:

Թուրքիային հետաքրքրող կարևորագույն հարցերից են նաև նավթամուղը, Միջին Արևելքը, Ռուսաստանի հետ հարաբերությունները, Բալկանները և այլն»:

Եվ այսպես, Ուզբեկստանում հանդիպումներն ավարտելուց հետո վարչապետ Թանսու Չիլլերը ժամանեց Ադրբեջան: Մի որոշ ժամանակ Հայաստանի նկատմամբ «նուրբ քաղաքականություն» վարող Չիլլերը Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև շարունակվող հակամարտությունների վերջ տալու ուղղությամբ նոր հնարավորություններ գտնելու նպատակով Բաքվում մի շարք շահեկան հանդիպումներ ունեցավ: Բայց, ինչպես նշվում է «Հյուրիյեթ» թերթի 11-ի համարում, «Իր վարած արտաքին քաղաքականության անհրաժեշտությունից ելնելով Թուրքիան Հայաստանին մեծ զիջումներ անելու մտադրություն չունի: Թուրքիան Հայաստանից պատասխան քայլեր է ակնկալում»:

Հայերին ուղղված կոչ

Թ. Չիլլերը Բաքվում փախստականների ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց. «Լեռնային Ղարաբաղի ադրբեջանական բնակավայրերը գրավելուց հետո հայերը չբավարարվեցին և սկսեցին տարածվել դեպի Ադրբեջանի տարածքները: Այս տարածքներում իրագործվում են սոսկալի գազանություններ: Ես գայրույթով դատապարտում եմ այդ գազանությունները: Ես հատուկ եկել եմ այստեղ, որպեսզի ծանոթանամ ձեր խնդրին: Դուք լավ իմացեք, որ Թուրքիան ձեր վերքերը բուժելու ամեն ինչ կանի: Մենք մեր ամբողջ կարողությամբ ձեր կողքին կլինենք: Մեր նպատակը գրավյալ տարածքներից հայերին դուրս բերելն է: Ադրբեջանի արդարացի իրավունքները աշխարհին ներկայացնելու մեր կողմից ձեռնարկվող քայլերը այսուհետև էլ կշարունակվեն»: Այս ընթացքում զոհվածների մայրերը «գրավյալ տարածքները» ազատագրելու խնդրանքով դիմեցին Չիլլերի օգնությանը:

Կաթսան ու կախարդը

Ինչպես արդեն նշվել է, Ադրբեջանում Չիլլերին ցույց տրվեց շատ ջերմ ընդունելություն: «Հյուրիյեթի» թերթի 13-ի համարում «Կաթսան ու իր կախարդը...» վերնագրով հոդվածում նշվում է հետևյալը. «Ադրբեջանում առկա էր ավելորդ զգացմունքայնությունը: Պարբերաբար Չիլլերի կողմից «Ալի բեյ» հորջորջված Հ. Ալիևը պարտքի տակ չմնաց և Թանսու խանումին մի քանի կարմիր մուշտակ և սիրտ նվիրեց: Իսկ Չիլլերն իր հերթին Ալի բեյին նվիրեց ըմբշամարտիկի ազգային տարազ: Այս ընթացքում Ալի բեյը կարծելով, թե իրեն հեծյալի հագուստ են նվիրել, հրամայեց ձի բերել: Բայց հետո հասկացրին, որ դա ըմբշամարտիկի հագուստ է: Ալի բեյը իրեն չկորցրեց և որոշեց այդ հագուստով նկարվել: Այդ պահին Չիլլերը, դիմելով Ալիևին, ասաց. «Հայրի բեյ, Թուրքիան ու Ադրբեջանը բարեկամներ են»: Իսկ Ալիևն ասաց. «Թանսու խանում Չիլլերը էգ առյուծ է» և Չիլլերին տված պարգևներին ավելացրեց մի վերմակ և մի քանի փալաս-փուլուս»: Այնուհետև հոդվածագիրը ավելացնում է. «Երբ կարդում եմ, թե գրածս չափազանցություն է, առայժմ սխալվում եմ»:

Թուրքիայի և Ադրբեջանի միջև հարաբերությունները շատ հետաքրքրական են: Վերը նշված հոդվածում նշվում է. «Յալչըն Դողանի հաշվարկներով Ադրբեջանին տրվել է 400 խոստում, որոնցից և ոչ մեկը չի իրականացվել, իսկ նրանք էլ իրենց հերթին մշտապես կրկնելով «Թուրքիան մեր ապավենն է» խոսքերը, գործ են բռնում ոչ թե թուրքերի, այլ անգլիացիների, ֆրանսիացիների և ռուսների հետ: Հայերին հաղթելու համար Թուրքիան Ադրբեջանին զենք է մատակարարում, իսկ ազերի զինվորները առավոտյան ժամը 9-ին կարծես աշխատանքի են գնում և ժամը 17.30-ին գործը (կռիվը) ավարտելով տուն են վերադառնում...»:

Նախիջևանի խնդիրը

Ինչպես հայտնի է, «Ազգի» նախորդ համարներից մեկում տպագրվել է մի փոքրիկ տեղեկություն այն մասին, որ Բաքվում Ալիև-Չիլլեր հանդիպման ընթացքում Ալիևը հանդես էր եկել Նախիջևանը Թուրքիային «նվիրաբերելու» առաջարկությամբ: Այդ տեղեկությունը Ադրբեջանի պաշտոնական շրջանների կողմից որակվեց որպես հայկական մամուլի հերթական ապատեղեկատվություն: Բայց հետագայում պարզվեց, որ դա ոչ թե ապատեղեկատվություն է, այլ ճշմարիտ իրականություն: Այդ կապակցությամբ «Հյուրիյեթում» տպագրված նույն հոդվածում ասվում է. «Անհավատալի է, բայց իրողություն: Հանդիպման [illegible] ավարտից հետո Ալիևը հանկարծ ասում է. «Ճիշտն ասած, մոռացանք: Հայկական ներխուժման հետևանքով մենք Նախիջևանին օգնել չենք կարողանում: Այդ պատճառով էլ Նախիջևանի կառավարումն ու պաշտպանությունը Թուրքիային հանձնելու ամբողջությամբ մեր միջև համաձայնություն ձեռք բերվեց...»

Լինելու բան չէ, ճիշտ է... Բայց քանի որ դա լրջությամբ չընդունվեց, առայժմ մամուլն էլ դրան ուշադրություն չդարձրեց:

Մետաքսի նոր ճանապարհը

Ինչպես հայտնի է, դարեր առաջ Միջին Ասիայի և Արևմուտքի միջև որպես կենդանի երակ ծառայած մետաքսի ճանապարհի փոխարեն այժմ հյուսիսից մի նոր ճանապարհ բացելու ուղղությամբ վարչապետ Թ. Չիլլերը սկսել է անհետաձգելի քայլեր ձեռնարկել: Չիլլերն իր նոր նախագիծը ներկայացրեց թե Ուզբեկստանում և թե Ադրբեջանում: Նախագիծը երկու հանրապետությունների ղեկավարների կողմից էլ դրականորեն ընդունվեց: Ըստ այդ նախագծի, մետաքսի նոր ճանապարհը պետք է սկսվի Սև ծովից և ձգվի մինչև Հայաստան, իսկ այստեղից պետք է շարունակվի դեպի Ադրբեջան, Թուրքմենստան, Ուզբեկստան, Կիրգիզիա և Ղազախստանի վրայով հասնի մինչև Չինաստան: Այս նոր ճանապարհի շնորհիվ կապահովվի Արևմուտքի և թուրքախոս հանրապետությունների միջև տրանսպորտային հաղորդակցությունը:

Ադրբեջանը նահանգ դարձնենք, և Չիլլերը այստեղից պատգամավորության թեկնածու թող առաջադրվի

Ուզբեկստանի և Ադրբեջանի կատարած այցի ընթացքում իր նկատմամբ ցուցաբերված ջերմ ընդունելությունից Չիլլերը շատ գոհ էր: Բայց ինչպես նշում է «Հյուրիյեթը», այդ երկրներում ներդրումներ կատարող գործարարները Չիլլերից դժգոհ էին: Դեռևս 3 տարի առաջ Չիլլերը գործարարներին ասել էր. «Մեր իսկական դեսպանները դուք եք», և նրանց այդ երկրներում ներդրումներ կատարելու կոչ էր արել: Իսկ այսօր այդ նույն գործարարներն ու մենակ են սպասում: Այդ է վկայում այն փաստը, որ Չիլլերը մերժեց Թուրքիայի գյուղատնտեսական բանկի և Ազերիբանկի համատեղությամբ Բաքվում մի նոր համատեղ բանկի բացումը կատարելու առաջարկը:

Բայց դրան հակառակ Չիլլերը գովեստներից ու պարգևներից երբեք չէր հրաժարվում: Այդ առումով շատ հետաքրքրական էր Բաքվի Գյուլիստանի պալատում Չիլլերի պատվին տրված ճաշկերույթը, ուր ներկա էին նաև հանրապետության լավագույն արտիստները: Այստեղ Չիլլերի հասցեին լսեցին գովեստի բազմաթիվ արտահայտություններ: Երգիչներից մեկը գովեստներ շռայլելիս այնքան հեռուն գնաց, որ շփոթմունքից «Թանսու խանում Չիլլերի» հետ մեկտեղ արտասանեց «Օզեր խանում Չիլլեր» արտահայտությունը (խոսքը վերաբերում է վարչապետի ամուսնուն Օզեր Չիլլերին): Այս արտահայտության վրա ներկաները քահ-քահ ծիծաղեցին: Երգիչներից մի քանիսն էլ օգտագործեցին «Ահաբեկչությանը հաղթող Չիլլեր», «Քաջ կին Չիլլեր», «Մեր մայր», «Թուրքիայի բախտ» արտահայտությունները: Իսկ Միլլի մեջլիսի անդամներից մեկը երգիչներից հետ չմնալու համար ասաց. «Եկեք Ադրբեջանը դարձնենք Թուրքիայի նահանգ, և վարչապետն իր թեկնածությունն այստեղից թող առաջադրի»:

Բոլորից կխնդրեմ

Բաքվում «Թուրքական աշխարհի առյուծ» հորջորջված Չիլլերը նախկին ԽՍՀՄ գլխավոր քարտուղար Լ. Բրեժնևի համար կառուցված պալատի պատշգամբում գտնված տոնով դիմելով բոլոր ծառայողներին, ասաց. «Էքզիմբանկի կողմից Ադրբեջանին հատկացված վարկերը ստանալու մասին առաջարկներ եմ լսում: Բայց ես զգուշացնում եմ, երբ մի անգամ էլ նման առաջարկ ներկայացվի, ապա ձեզ բոլորից կխնդրեմ»:

Թանսու Չիլլերին և ամուսնուն Օզեր Չիլլերին Բաքվում հատկացվել էր ժամանակին Բրեժնևի համար կառուցված գողտրիկ պալատը: Մի պահ Օզեր Չիլլերը լուսանկարիչներին դիմելով ասաց. «Տեսեք, թե ձեզ ինչ եմ ցույց տալու», և նրանց տարավ պալատի ներքնահարկ: Բացվեց մի գեղեցիկ տեսարան. մարմարյա սրահներ ու սենյակներ, կինոսրահ, բար, սաունա և այլն: Բոլորը հիացած էին: Իսկ Թանսու Չիլլերը հիացած ասաց. «Ինչ ես կարծում, Օզերիկ, այստեղ չմնա՞նք: Մենք կապիտալիզմից կառուցած կոմունիզմի արժեքը չենք զգացել: Տեսնո՞ւմ ես սրանց»:

Ալիևը չկարողացավ Բաքու մեկնել

Ադրբեջանի նախագահ Հ. Ալիևի վարչակարգի դեմ ներքին գործերի նախարար և ՕՄՕՆ-ի հրամանատար Ռովշան Ջավադովի կողմից կազմակերպված հեղաշրջման փորձի ընթացքում Թուրքիայի պետական նախարար Այվազ Գյոքդեմիրի գտնվելու վերաբերյալ տարածված լուրերի պատճառով վերջինս Բաքու չմեկնեց: Գյոքդեմիրը Ադրբեջանի ղեկավարության պահանջով Ուզբեկստանից ուղղված վերադարձավ Թուրքիա: Հեղաշրջման փորձից հետո Թուրքիայի և Ադրբեջանի միջև գոյություն ունեցող սառնությունը Թ. Չիլլերի երկօրյա այցի շնորհիվ սկսեց ջերմանալ:

ԳՐԻԳՈՐ ՉԱՐԽՉՅԱՆ

ՏՈՍՍԱԿ

Ֆանթէզի...

Թրքական «Յիւրրիէթ» օրաթերթը հրատարակած է Այվազովսկիի եւ անոր պաստառներէն մէկուն նկարները հետեւեալ խորագիրով. «Կը պնդուի, թէ Այվազովսկի թրքական ծագում ունի»...

Յօդուածագիրը Այվազովսկին նախ «աշխարհահռչակ ռուս նկարիչ» կը յիշէ եւ «անոր գործերը կը վաճառուին միլիոնաւոր լիրայի» ըսելէ ետք, կ'աւելցնէ. «Կը պնդուի նաեւ, թէ Այվազովսկիի մեծ հայրը, որ օսմանցի փաշայի մը քարտուղարութեան պաշտօնը կը վարէր, մեծ հաւանականութեամբ թրքական ծագում ունի»: Որպէս «փաստ» կը մէջբերէ նաեւ ռուս պատմաբան մը (որ իր անունը չէ հրատարակած «քաղաքական պատճառներով»), որ իր կարգին վկայակոչած է Այվազովսկիի կենսագիրը (դարձեալ անանուն), որուն նոյնինքն Այվազովսկի յայտներ է «իրականութիւնը» դար մը առաջ...

Մենք հիմնական առարկութիւն չունինք թուրք թերթին եւ լրագրողին այս կարծիքին վերաբերմամբ: Միայն թէ անկէ կը յառաջանան կարգ մը նուրբ հարցեր, որոնց լուծումը պիտի ուզէինք մենք գտնել՝ դիւրացնելու համար թուրքերուն գործը:

Ընդօրինակելով «Յիւրրիէթի» լրագրողին ինչ մը ֆանթէզիս մտածելակերպը եւ գրելակերպը ըսենք, որ կը պնդուի, թէ Այվազովսկիի եղբայրը՝ Գաբրիէլ արքեպս. Այվազեան, Նախիջեւանի հայութեան նախկին առաջնորդ եւ հիմնադիր Փարիզի Հայկական ակադեմիային (դպրոց), օսմանցի մոլլայի մը թոռնորդիին թոռնորդին է: Այս իրականութիւնը լոյսին բերող ուսումնականը, սակայն, հակառակ քաղաքական պատճառներու, չ'ուզեր ծածկել իր անունը զոր կը գտնէք այս գրութեան ներքեւ որպէս ստորագրութիւն:

Միւս կողմէ սխալ է նաեւ այն [illegible] պնդումը, թէ Այվազովսկի նկարած է հայութեան սրբազան լեռ նկատուած Արարատը: Պատմական անհերքելի ճշմարտութիւնը այն է, որ հայ կարծուած, ռուս նկատուած եւ սակայն էապէս օսմանցի ծագումով աշխարհահռչակ այդ նկարիչին նկարածը զուտ թրքական լեռ մըն է, որ կը կոչուի Աղրը Տաղ, ուր ջրհեղեղէն ետք եկած էր հանգչելու նահապետ Նոյը իր տապանով, օսմանցիներուն այդ նախահայրը, որուն թրքական ցեղին հետ ունեցած ուղղակի կապին մասին մեղսակցաբար լուռ մնացած է նաեւ Աստուածաշունչը: Աղրը Տաղի շուրջ բոլորուած հարազատ օսմանցի ժողովուրդն է նաեւ, որ ստեղծագործած է իր բարձրարուեստ խաչքարերը, զորս գաղութատիրական հայերը սեփականացնելով վերակոչած են խաչքար...

Պատմական այս «ճշտում»ները ամբողջացնելէ ետք կը յիշեմ դրուագ մը՝ 1968-ին Պոլիս կատարած ճամբորդութենէս: Դոլմաբահչէի թանգարանն էինք: Թանգարանին թուրք ուղեցոյցը մեզ կ'առաջնորդէր սրահէ սրահ եւ ցոյց կու տար նաեւ գմայլելի այվազովսկիներ: Բարեկամս՝ Ենովք, անպատասխանելիօրէն եւ իր ամենէն անմեղ երեւոյթով, անոր կ'ուղղէր հարցում մը. «Ի՞նչ ազգի կը պատկանի նկարիչը»: Պատասխանը գրեթէ անմիջական էր. «Իտալացի»: Կը խորհիմ, որ բարեկամս հոս վերջ պիտի դնէր իր խաղին: Սակայն երկրորդ հարցում մը նոյն անմեղունակ շեշտով կ'ուղղուի օտար զբօսաշրջիկներով շրջապատուած եւ հարց պատասխանը մէկէ ընող այդ պաշտօնեային. «Կ'ըսեն, թէ Այվազովսկին հայ է»: Պատասխանը այս անգամ կը տրուէր զգալի վարանումով մը ետք. «Ինծի ըսուած է որ իտալացի է»...: Բնականաբար թանգարանային ամբողջ շրջապտոյտին չյիշուեցաւ նաեւ, որ այդ սքանչելի պալատին ճարտարապետը հայ մըն էր:

Քսանեօթ տարի առաջ Այվազովսկին իբրեւ «իտալացի» կը ներկայացուէր օտար հետաքրքիր զբօսաշրջիկներուն: Յետոյ, Պաղ պատերազմի տարիներուն, հաւանաբար ան «ռուս» դարձաւ: Զարմանալի պիտի չըլլայ, եթէ այսուհետեւ զբօսաշրջիկներուն ներկայացուի իբրեւ հարազատ օսմանցի թուրք մը:

Որքան որ կը նշմարուի, թրքական միտքը սկսած է յառաջանալ եւ զարգանալ ետ ետ երթալով:

Այվազովսկին՝ վկայ:

ԳՐ. ՔԷՕՍԷԵԱՆ
Բոստոն

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

—Ո՞րն է Հայաստան գալու գործնական նպատակը:

— Յուրաքանչյուր անգամ Հայաստան գալուս կաշխատեմ ստեղծել իմ այստեղի գործընկերներուն հետ: Անցյալ տարի առիթ ունեցած եմ երկու հայաստանցի գրողներու հետ Բեռլինի գրականության տան հրավերով: Եկած էին Ռուբեն Հովսեփյան և Հենրիկ Էդոյան գերման մի գրական հաստատության հրավերով: Ես ալ հրավիրված էի իբրև իրենց թարգմանիչը: 4 շաբաթ միասին աշխատեցանք դպրոցականներու հետ շփումներ: Ամիս մը առաջ Հարավային Գերմանիո կարևոր ռադիոկայաններեն մեկը 2 ժամյա հաղորդում տվեց հայ գրականության նվիրված. ավելի ճիշտ` քանի մը հատված ընթերցեց Վերֆելի «Մուսա լեռան 40 օրը» վեպը և Հիլզենրաթի «Վերջին մտածումը» (եղեռնի մասին է) վեպերը: Սրա առաջին երկու հատվածները թարգմանաբար հրատարակված են Հայաստանում Լիլի Տեր-Մինասյանի թարգմանությամբ: Այս հաղորդման մեջ մոտ 30 րոպե թարգմանած էի տարբեր ման: Նման բան ընդհանրապես բնավ չէ եղել Արևմտյան Գերմանիո մեջ, իսկ Արևելյան Գերմանիո մեջ սահման հայերեն գիտցող չկա այն իմաստով, որ գրականություն կարենան թարգմանել: Հիմա շարական կթարգմանվին գիտական նպատակներով Հալլեի համալսարանում:

— Իսկ երեկոներ, հանդիպումներ կազմակերպո՞ւմ եք:

— Նման բաներ եղած են, նախկին հայ գրականության ծանրակշիռ պատվիրակներ հրավիրված են Հանովեր

Ռաֆֆի Քեբաբջյան. Հայաստանի գրողների դեսպանը Գերմանիայում

Ծնվել է 1945-ին, Պոլսում, ավարտել տեղի Բեզազյան ազգային նախակրթարանը, այնուհետև գերմանական գիմնազիան: Ավարտելուց հետո 1964-ին գնացել է Գերմանիա, ուսանել Բոննում: Ներկայումս քիմիայի, ֆիզիկայի և հաշվիչների տեսության ուսուցիչ է գիմնազիայում, ավելացնենք` գրող և թարգմանիչ է: Հայաստանցի ընթերցողը ծանոթ է նրան «Սփյուռքահայ պատմվածք» հատորից, տպագրվել է «Գարուն» և «Նարէ» ամսագրերում: Այս Հայաստան 3-րդ այցին նա դարձել է Հայաստանի գրողների միության անդամ և նրա լիազոր ներկայացուցիչը Գերմանիայում:

և գրական երեկույթով մը վերջացավ այս բոլորը, որու ընթացքին ես գերմաներենով ներկայացուցի Ռուբենի «Պատմության դասը» պատմվածքը և Էդոյանի տարբեր ներկայացված երգեր: Կարծեմ բավական գրական հետաքրքրություն կար առթիվ, և արձագանքներն ալ շատ լավ էին:

— Մի քիչ մանրամասն Ձեր գրական գործունեության մասին:

— Գրական գործունեությունս սկսած եմ Պոլսո «Մարմարա» օրաթերթի գրական էջերուն մեջ: Նույնը կարելի է ըսել Բեյրութի «Բագին» գրական հանդեսի համար, ուր 1976-են սկսյալ հրատարակեցի պատմվածքներս: Պոլսոյ հայերեն հրատարակած գիրքերուս առաջինը «Խորտակված նավակներ» է. Պոլիս լույս տեսած է 1983-ին: Նույն տարին լույս տեսած է «Ափիքներ» պատմվածքներու հատոր, իսկ անցյալ տարի Գերմանիա լույս տեսավ իմ «Կիմակներ» պատմվածքներու ժողովածուն: Նաև կաշխատիմ իբրև գրական թարգմանիչ, կարելի է ըսել, թե ես գրական թարգմանություններով սկսա 1975-են Շահան Շահնուր գրող, որ ինծի համար շատ հետաքրքրական է: 77-ին գերման մի ռադիոկայան անոր քանի մը պատմվածքներ տվեց: Կապեր ունեցած եմ տարբեր գերման հիմնարկներու հետ: Հրատարակած եմ գերմաներեն լեզվով գիրքեր հայ գրականության մասին. առաջինը եղած է Պարույր Սևակի «Եռաձայն պատարագ» որը, որ 1983-ին լույս տեսած է Մյունխենում, իսկ 1990-ին Բեռլինի մեկ հրատարակչատունը լույս է ընծայած Զարեհ Խրախունիի «Հայաստանի ձայները» ծաղկաքաղը: 1991-ին «Դիե Հորե» գերման գրական հանդեսը մեկ լրիվ թիվ տրամադրեց հայ գրականության, զոր ես պատրաստեցի: Կան նաև լրացուցիչ հոդվածներ տարբեր հանդեսներու, օրինակ Ալեքսանդր Թոփչյանինը: Կարելի է ըսել, որ իմ խմբագրած և թարգմանած հատորը առաջին ծավալուն ծաղկաքաղն է նվիրված ներկայիս հայ գրականության: Թեև 4,5 տարի եղավ անցան այդ հրապարակումներ ի վեր, բայց հատորը հրապարակի վրա կմնա: Կապեր ունիմ տարբեր գրական հիմնարկներու հետ. կարևորագույններն են Բեռլինի Literarisches Colloquium Berlin: Կապեր ունիմ մեկ այլ կարևոր հիմնարկի հետ, որ նույնպես Բեռլին կգտնվի այս անգամ Խաղաղին արևելյան կողմը: Հիմնարկ մը, որ իրենց դեմոկրատական շրջանին կապեր կմշակեր կամ ուներ կովկասյան հանրապետություններու հետ. literaturWERKstatt berlin: Հայաստանեն խումբ մը գրողներ (Սիլվա Կապուտիկյան, Գևորգ Էմին, Ազատ Եղիազարյան և այլն) Գերմանիա հրավիրված էին այս մարտին: Այդ ծանոթների կապակցությամբ թարգմանած էի Կապուտիկյանի և Էմինի ոտանավորները, որոնք գրական մի հանդես իմ թարգմանությամբ տպագրեց: Ունիմ նաև

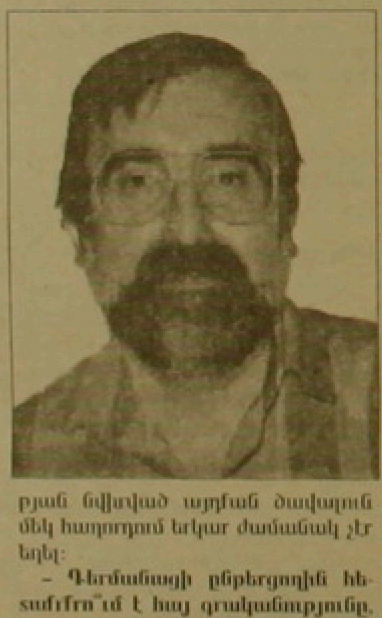

հայ հեղինակներու Ռազմիկ Դավոյան, Հովհաննես Գրիգորյան, Զարեհ Խրախունի, Մուշեղ Իշխան և այլն: Երևույթն եզակի է այն իմաստով, որ երկար ատեն ի վեր հայ գրականություն նվիրված այդպիսի ծավալուն մեկ հաղորդում երկար ժամանակ չէր եղել:

— Գերմանացի ընթերցողին հետաքրքրո՞ւմ է հայ գրականությունը, գրքերը սպառվո՞ւմ են:

— Անշուշտ այն հետաքրքրությունը չկա, ինչպես կա օրինակ ամերիկյան, անգլիական գրականության հանդեպ: Բայց չեմ կրնար ըսել, թե հետաքրքրություն բնավ չկա: «Դիե Հորե» ծաղկաքաղի հատորը գրեթե սպառած է:

— Տարիներ շարունակ գրական մշակութային առնչություններն ուրիշ երկրների հետ ավելի ակտիվ են եղել: Գերմանիայում արդյոք հայ մտավորականները տեղի մշակութային դաշտում ճնշվա՞ծ են զգում:

— Մինչև 90 թվականը երկու Գերմանիաներ կային. «Դեմոկրատական» Գերմանիո մեջ կացությունը միշտ տարբեր եղած է հայ գրականության դարձյալ, ան կապեր մշակած է խորհրդային երկիրներու հետ, և այդ շրջանին բավական մեծ թվով հայ գրողներ թարգմանված են Ռուբեն Հովսեփյանի «Որդան կարմիր» թարգմանված է և սպառած (22 հազար օրինակ), Սերո Խանզադյանի, Հրանտ Մաթևոսյանի գիրքերը նույնպես սպառած են: Ներկայիս այդ կապերը չկան: Եվ երկու կողմերն ալ այդ ջանքերը չեն տանիր, որովհետև երբեմնի կապերը փերախաստեցին: Կացությունը միշտ տարբեր եղած է Ֆեդերալ Գերմանիո մեջ այն իմաստով, որ հոն այդ հետաքրքրությունը չէ եղած, որովհետև այդ կապերը չեն եղած: Արևելյան Գերմանիո մեջ թարգմանությունը կըլլար միշտ ռուսերենի միջնորդությամբ, բնագիրեն ոչ մեկ բան թարգմանված է: Իսկ Արևմտյան Գերմանիո մեջ տարբերությունը հետաքրքրության պակասն է հիմնականում, և պետք է ըսել, որ թարգմանիչներ ալ պակաս կա: Շատ-շատ լավ գերմաններեն պետք գիտնալ, նաև գեղարվեստական մտածում պետք ունենալ, որ մեկ գրական ցերեկույթ կազմակերպեն և այդ կա լրիվին նվիրված ըլլա հայ գրականության: Բավական մեծ թվով մարդիկ ներկա եղած են, կիրակի օրը մոտ 90 մարդ եկած է, որ մեր բով երևույթ է:

— Ինչո՞վ էր պայմանավորված մարդաշատությունը:

— Հայաստանը էկզոտիկ դիմագիծ մը ունի: Վերֆելը մեծ գործ կատարած է, որու հետ որ խոսիմ, որ քիչ թե շատ հետաքրքրված է Հայաստանով, Վերֆելին կճանչնա: Վերֆելի հայտնի վեպը կարելի է որպես գրավական ածնել և գնել: Վերֆելը դուռ եղած է Հայաստան մտնելու համար: Հիմա համոզված եմ, որ կարելի է լուրջ աշխատանք տանել դպրոցներով, որ գրական աշխատանք տանող մարդը գրական լավորակ գործ մը ընտրե և ադիկա ըսել լավ ոճով:

— Հայաստանից ո՞ւմ եք տեսնում այդ դերում:

— Ինծի ծանոթ չեն մարդիկ, որոնց գերմաներենը այնքան փայլուն ըլլա, որ անոնց ձեռով կարելի ըլլա ադիկա ընդունելի և համոզիչ ստանալ այդ գրականություններ: Երբ ցանկություն ունիմ, որ ձեր գործն ընտրովի ձեր զանկացած որևէ հրատարակչատան կողմէ, պետք է խոկալով բարձրարակ ըլլա, նախապես պարագայով մերժման անհիշական պատճառ կհանդիսանա:

— Գերմաներենից թարգմանված գրականություն կա, բայց նոր անուններին, կարծում եմ, այնքան էլ ծանոթ չենք: Հնարավոր չէ՞ այստեղ որևէ հրատարակչատան համագործել, որ թարգմանություններով ներկայացնի գերմանական գրականությունը:

— Շատ տրամաբանական է և ավելի հեշտ, որովհետև հոստեղի բարգմանիչը այնքան էլ լավ գերմաներեն պետք չէ գիտնա, կարևորը հասկնա: Եվ քանի որ մշակութային կցորդ մը կա Հայաստանի գերման դեսպանատան մեջ, կարելի է նման կապեր հաստատել որևէ հրատարակչատան հետ: Նույնիսկ կրնամ ըսել երբ նման բան ըլլա, գերման կառավարությունը նույնիսկ հոգ կտանի:

— Կարդո՞ւմ եք Հայաստանի մամուլը:

— Հայ մամուլն այո, Հայաստանինը ոչ: Մինչև 92-ի կեսերը կանոնավոր կստանայի «Գրական թերթը», «Գարունը», «Նարէն»: Հոս երկու թերթ կկարդամ «Հայաստանի Հանրապետությունը», «Ազգ»: Ձեր թերթը կհավնիմ: Ինչո՞ւ չեմ հարցներ արգելված մամուլի մասին: Ինծի համար իբրև գրականության մարդ, անընդունելի է բոլորի, մասնավորապես «Նարէի» նման հանդեսի արգելումը: Մենք մեզի պետք չենք բերեր, երբ մեր սեփական մամուլը լռեցնել փորձենք արգելքներով: Հայաստանի մեջ պետք է խոստովանինք, որ ազատության սահմանները հեռանկարե պետք կան:

ՌՈՒԲԷՆ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՆԱԿԱՆ

Տերյանական օրերին վրացիների ուշադրությունն ընդգծված էր

Հուլիսի 22-23-ին Գանձայում նշվեց Վահան Տերյանի ծննդյան 110 ամյակը: Ինչպես տեղեկացրեց «Ջավախք» հայրենակցական միության նախագահ Հովհաննես Այվազյանը, Հայաստանի պատվիրակությունը ղեկավարում էին Արա Սահակյանն ու Հակոբ Մովսեսը: Բուն հանդիսությանը նախորդեց Նինոծմինդայում կազմակերպված տերյանական գրական գեղարվեստական երեկոն, որի ընթացքում ընթերցվեցին մեծ հեղինակի երգեր վածներից ու նամակներից: Երեկոյին ելույթ ունեցան Հայաստանի գրողների միության պատվիրակության ղեկավար Լևոն Ղազարյանը, հարսուղար Դավիթ Մուրադյանը, Գևորգ Դևրիկյանը, Հովհաննես Այվազյանը: Վերջինիս ասելով, կազմակերպվածը հնարավորությամբ հագեցած, Տերյանին վայել միջոցառում էր: Ինչպես ընդունված է, ամեն տարի բուն հանդիսությունը տեղի է ունենում բաց դաշտում: Այս անգամ հուլիսի 23-ի հանդիսավոր երեկոյին նախորդեց Տերյանի տուն-թանգարանում կազմակերպված Տերյանին նվիրված մեկ ուրիշ գեղարվեստական ծեսնարկ, որին ներկա էին հարևան հայաբնակ շրջանների ղեկավարներ: Իսկ հանդիսավոր երեկոյին ներկա ե դավ Վրաստանի պաշտոնական պատվիրակությունը, որը ղեկավարում էր ԳԽ խոսնակ Վախթանգ Գոգուաձեն: Պատվիրակության կազմում էին Վրաստանի ԳԽ հանձնաժողովի նախագահներ, համալսարանի պրոֆեսորներ, գրող Ջանսուղ Չարկվիանին, Վրաստանի գրողների միության հայկական մասնաճյուղի անդամները` Բենիկ Սեյրանյանի ղեկավարությամբ, «Վրաստան» թերթի խմբագիր Վան Բայբուրդյանը: «Ջավախք» հայրենասիրական միության նախագահի ասելով, տերյանական երկօրյա հանդիսությունը նախորդներից տարբերվում էր վրացական բազմաթիվ ու բազմամարդ պատվիրակության ընդգծված ուշադրությամբ: Ուրախալի է, որ հանդիսությունները նկարահանվել են Թեհեյան մշակութային միության կանադական «Արմենոռամա» հայկական հեռուստաժամի համար:

Ա.Հ.

ԿԱՊԵՐ

Հուլիսի 27-30-ը Հայաստանի օրեր Վրաստանում

Վրաստանի կառավարության նախաձեռնությամբ հուլիսի 27-30-ին Թբիլիսում կանցկացվի «ՀՀ օրեր Վրաստանում» միջոցառումը, որին կմասնակցեն Հայաստանի պարի պետական խումբը, Գյումրիի կամերային երգչախումբը, Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի թատրոնի կամերային նվագախումբը, ժողգործիքների խումբը` Ռուբեն Մաթևոսյանի գլխավորությամբ, դերասան-ասմունքող Ազատ Գասպարյանը: Նրանք համերգներով հանդես կգան Թբիլիսիի ֆիլհարմոնիայում և Փալիաշվիլու անվան օպերայի և բալետի ազգային թատրոնում: Նախատեսվում են հանդիպումներ Հայաստանի մշակութային գործիչների պատվիրակության հետ, որի կազմում են ՀՀ կոմպոզիտորների և նկարիչների միության նախագահներ Ռոբերտ Ամիրխանյանն ու Պողոս Հայթայանը, կինոռեժիսոր Ֆրունզե Դովլաթյանը, արձակագիր Հրանտ Մաթևոսյանը և ուրիշներ:

Նախկին պետնախարար Գագիկ Մարտիրոսյանի գլխավորությամբ (համաձայն նոր Սահմանադրության, այդ պաշտոնը վերացված է) Վրաստան կմեկնի նաև ՀՀ կառավարական պատվիրակությունը, որի կազմում ընդգրկված են արդյունաբերության, պարենի և մթերումների, առևտրի նախարարությունների, ինչպես նաև Հայաստանի առևտրաարդյունաբերական պալատի աշխատակիցներ, գործարար մարդիկ:

Նոյյան տապան

ՀԱՄԱՌՈՏ

Քրիս Նորմանի հյուրախաղերն Ուկրաինայում ընդհատվեցին

Ուկրինֆորմը հաղորդում է, որ տագնապալի իրեածին իրադրության պատճառով անգլիացի երգիչ Քրիս Նորմանը և իտալական «Մո-Դո» խումբը ընդհատել են իրենց հյուրախաղերն Ուկրաինայում: Այս որոշումն արվեստագետները կայացրել են այն բանից հետո, երբ առևանգել են «Ստուդիոտեխնիկա» ֆիրմայի տնօրեն Վիկտոր Գրիգորենկոյին: Նա զբաղվում էր Կիևում և ռաժիստների համերգի նախապատրաստմամբ, որը պետք է կայանար հուլիսի 27-ին: Ծանր վիրավորված Վիկտոր Գրիգորենկոյին գտել են ժիտոմիրի մարզի Ռադոմիշլ քաղաքի մերձակայքում: Այստեղ է գտնվել նաև նրա ավտոմեքենան: Նրա դեմ կատարված մահափորձի մանրամասներն առայժմ անհայտ են: Երաժիշտները հույսով են, որ իրենց որոշումը ճիշտ ըմբռնում կգտնի արվեստասերների կողմից...

Արմենպրես

Գողացել են Ստրադիվարիուս ջութակը

ՔԻՇՆԵՎ, 25 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ ԻՆՖՈՐՄ: Մոլդովայում Ինտերպոլի ազգային բյուրոն դիմել է աշխարհում այդ կազմակերպության բոլոր բաժանմունքներին` գտնելու Մոլդովայի մի հավաքորդի մոտից գողացված Ստրադիվարիուս ջութակը: Ինտերպոլի ներկայացուցիչ Գեննադի Կոստովանը հայտարարեց, որ նվագարանը գնահատվում է մոտավորապես 1 միլիոն դոլլար, և այն հնարավոր չէ իրացնել խանութի կամ աճուրդի միջոցով: Կոստովանը միաժամանակ չբացառեց ջութակը գեղեցիկի սիրահար որևէ արվեստագետի անօրինական ճանապարհով վաճառելու հնարավորությունը:

Ի ԴԵՊ

«Սանտա Բարբարա» ֆիլմի Մեյսոնը մտադիր չէ ամուսնանալ

ՎԻՏԵՐԲՈ, 25 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ-ԻՆՖՈՐՄ: Կիրակի օրն ավարտված «Միքայելանջելի բաղար-95-ը» փառատոնների կազմակերպիչների միջազգային ֆեդերացիայի 30-ամյակի տոնակատարության պաշտոնական բացումը դարձավ: Վիտերբոյում այն ներկայացնում էր Լեյն Դեվիսը, որը հանդիսականներին հայտնի է «Սանտա Բարբարա» ֆիլմից որպես Մեյսոն Քեփվել: Ամերիկացի դերասանը նշեց, որ ռուսաստանցի հեռուստադիտողներն այդ բազմասերիանոց ֆիլմի առնչությամբ դեռ կհեծկլտան առնվազն 2 տարի, բայց ինքն այնտեղ այլևս կլ չի ամուսնանա: Պարոն Դեվիսը բնակվում է ոչ թե Սանտա Բարբարայում, այլ Լոս Անջելեսում` ցիկլոպյան բնակելի շենքերից մեկում(?) ... և 3 ու 4 տարեկան երկու որդիների հետ: Աշխատում է թատրոնում, որտեղ խաղում է դրամատիկական լուրջ դերեր, իսկ ազատ ժամերին սիրում է ձուկ բռնել: Կյանքում նա «ամեն հումորի նույնությունն զգացում, ինչպես Մեյսոնը կինոյում, բայց ոգելից խմիչքներ օգտագործում է անհամեմատ պակաս չափով»: «Սանտա Բարբարայի» հնգամյա նկարահանումներից հետո շարունակում է ընկերությունը անել Քրուզի, Սոֆիայի, Ջուլիայի և Թեդի հետ:

digitised by A.R.A.R.@

ՍՊՈՐՏ

ՖՐԱՆՍԻԱ

Երեւանի «Արարատը» կխաղա «Մոնակոյի» հետ

ՍԱՄՎԵԼ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ.

Պետք է ողջունել «Արարատ» ակումբի ղեկավարների խելոք կատարած նոյատակադրաց աշխատանքի համար։ Երկու տարի առաջ, երբ «Արարատը» գտնվում էր Ֆրանսիայում, ըն կերական խաղեր անցկացրեց որոշ ֆրանսիական թիմերի Լյոնի «Օլիմպիկի», «Վալանսի», ինչպես նաեւ Ֆրանսիայի երիտասարդական հավաքականի հետ։ Ընդ որում «Օլիմպիկի» կազմում խաղում էին այնպիսի անվանի ֆուտբոլիստներ, ինչպիսին են Արեդի Պելեն, Ֆրանսիայի հավաքականի նախկին խաղացողներ Ամորոն եւ Օրմեսոնը։ Մենք բազմիցս հանդիպանել էինք Հայաստանի հավաքականի ղեկավարներին, որ անցյալ տարի Ֆրանսիայում նախապատրաստվելով Բելգիայի հավաքականի հետ Եվրոպայի առաջնության առաջին խաղին, ստուգողական հանդիպումներ էին անցկացրել 4-րդ դիվիզիոնի թիմի ու Մարսելի «Օլիմպիկի» փոխարինող կազմի հետ, մոռանալով, որ խաղական խաղային փորձառությունը ձեռք է բերվում ուժեղ մրցակիցների հետ հանդիպումներում։ Եւ ահա արարատցիները, հավատարիմ մնալով իրենց սկզբունքին, ամեն առիթ օգտագործում են ուժեղ թիմերի հետ խաղալու համար։ Գտնվելով Ֆրանսիայում, կարճ ժամանակում «Արարատի» ղեկավարները հասցրել են պայմանավորվել Ֆրանսիայի առաջին դիվիզիոնի երկու թիմերի հետ ստուգողական խաղեր անցկացնելու։ Հուլիսի 29-ին «Արարատը» մրցելու է Ֆրանսիայի ուժեղագույն ակումբներից մեկի «Մոնակոյի» հետ։ Հուլիսի 31-ին մեր թիմի մրցակիցն է լինելու «Մարտիգը», որը տարիներ առաջ այցելել է Հայաստան։ Այդ ուժեղ թիմերի հետ հաջող խաղը հաղթանակային առաջ կարող է լրացուցիչ լիցք հաղորդել արարատցիներին Լեհաստանի Կատովիցե քաղաքի ԳԿՍ թիմի հետ եվրոպական եկրների գավաթակիրների գավաթի խաղարկության խաղից առաջ։

«Օլիմպիկ»-«Արարատ» խաղից առաջ իրար ողջունում են Եղիազարյանը եւ Ամորոն

Հայտնի դարձավ, որ օգոստոսի 10-ին Կատովիցեում կայանալիք ԳԿՍ—«Արարատ» հանդիպումը վարելու է Նորվեգիայի մրցավարական բրիգադը Պեդերսենի գլխավորությամբ։

Հայտնի է նաեւ, որ օգոստոսի 24-ին «Հրազդան» մարզադաշտում նույն թիմերի միջեւ կայանալիք պատասխան խաղը վարելու է Բելառուսի մրցավարական բրիգադը։ Գլխավոր մրցավարն է լինելու Գենադի Յակուբովսկին, նրան օգնելու են Բոնիսլավ Յաուինսկին եւ Վիկտոր Մասյուկը։ Պահեստային մրցավարը կլինի նախկին ԽՍՀՄ լավագույն մրցավարներից մեկը Վադիմ Ժուկը, որին լավ են ճանաչում մեր հանրապետության ֆուտբոլային շրջանակներում։

ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏ

Մեկ հաղթանակ պակասեց

Հաագայում տեղի ունեցած սուսերամարտի աշխարհի առաջնությունում Հայաստանը ներկայացրեցին ճկասուսերավորներ Գագիկ Հովհաննիսյանը, Հրայր Ռուբենյանը եւ խաչասուսերավոր Օլգա Ջանփոլադյանը։

Ինչպես Սնարին բացատրեց տեղեկացրեց Հայաստանի հավաքականի ավագ մարզիչ, հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Ռոման Սահակյանը, ճկասուսերավորների մրցաշարի նախնական մրցումներում Գագիկ Հովհաննիսյանը 4 հաղթանակ տարավ։ 64 սուսերամարտիկների շարքը մտնելու եւ հետագայում մեդալների վիճակվելու համար նրան անհրաժեշտ էր հաղթել նաեւ անգլիացի մրցակցին։ Սակայն այդ մարտում Հովհաննիսյանը պարտվեց եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից։

Սնարի

ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ-2004

Օլիմպիադային՝ 12 հավակնորդ

Ռեկորդային է 2004 թ. օլիմպիական խաղերն անցկացնել ցանկացող քաղաքների թիվը։ Այդ պատվին են հավակնում տարբեր մայրցամաքների 12 քաղաքներ, եւ միջազգային օլիմպիական կոմիտեին (ՄՕԿ) դժվար կլինի ընտրություն կատարել, քանի որ ցանկացողների թվում են Հռոմը, Ռիո դե Ժանեյրոն, Լիլը, Ստոկհոլմը, Բեյփթաունը, Պեկինը եւ այլն։ Որոշ քաղաքներ, ինչպես օրինակ, Ռիո դե Ժանեյրոն, Քեյփթաունը ներկայացնում են մայրցամաքներ, որտեղ օլիմպիադա չի անցկացվել եւ այս հանգամանքը որոշ առավելություն կարող է տալ նրանց։

2004 թ. օլիմպիական խաղերն անցկացնելու հայտով ՄՕԿ է դիմել նաեւ Սանկտ Պետերբուրգը, որի թեկնածությունը հաստատել է Ռուսաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեն։ Այդ մասին տեղեկացնում է Արմենպրեսը։ Ավելացնենք, որ 2004 թ. օլիմպիադան իր մոտ անցկացնել ցանկացողների թվում է նաեւ Բրյուսելը։ Սակայն Բելգիայի կառավարությունը չի պաշտպանում պաղատական տին կից կազմակերպված նախաձեռնող խմբի այդ առաջարկը։

ՍԿԱՆԴԱԼ

Ֆուտբոլային «տանգո» Փարիզում

Անգլիական մարզական մամուլը հաղորդում է, որ ֆրանսիական ոստիկանությունը ձերբակալել է երկրի ֆուտբոլի ազգային հավաքականի խաղացող, Ֆրանսիայի առաջին դիվիզիոնի անցյալ առաջնության լավագույն ռմբարկու Պատրիկ Լոռոյին, որը «Նանտի» կազմում դարձել է Ֆրանսիայի չեմպիոն։ Վերջինս, երեկոյան դուրս գալով փարիզյան մի դիսկոտեկից, անսպասելիորեն սկսել է վիճաբանել ոստիկանության կանգնած ավտոմեքենաների, ինչը, ենթադրվում է, կապված է դիսկոտեկում նրա հետ պատահած ինչ-որ միջադեպի հետ։ Իսկ երբ հիվանդանոց հասցված Լոռոն ուշքի է եկել է իր ագրեսիվ գործողությունն այս անգամ բուռն անձնակազմի աշխատակիցների նկատմամբ, ոստիկանությունը որոշել է նրան բանտախուց տեղափոխել մինչեւ այս տարօրինակ դեպքի պատճառների պարզելը։

Նշվում է նաեւ, որ միայն վերջերս էր ֆուտբոլ վերադարձնելու խոստումն էր ֆուտբոլ վերադարձնելու խոստացել մի այլ ֆրանսիացի ֆուտբոլիստ, նույնպես ազգային հավաքականի անդամ Էրիկ Կանտոնան, որը հանդես է գալիս անգլիական «Մանչեսթեր Յունայթեդ» թիմի կազմում, երբ հայտնվել է սկանդալային պատմության կենտրոնում, որի համար հեռացվել է ֆուտբոլից։ Սակայն Լոռոյի արարքն ավելի լուրջ է թվում, եւ «գիշերային տանգոն Փարիզում» նրա վրա թանկ կնստի։

Ի դեպ, Պատրիկ Լոռոն «Նանտից» տեղափոխվել է «Պարի Սեն Ժերմեն», որտեղ իր նոր խաղընկերներից մեկն է նաեւ Յուրի Ջորկաեֆը։

Արմենպրես

ԽՃԱՆԿԱՐ

Ունիվերսիադային՝ հայ երկու թեթեւատլետ

Հայաստանի թեթեւ ատլետիկայի ֆեդերացիայում Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեցին, որ այս տարի Ճապոնիայում կայանալիք համաշխարհային ուսանողական խաղերին (ունիվերսիադա) մասնակցելու են նաեւ Հայաստանի երկու ներկայացուցիչ՝ մարզաձեւի ազգային հավաքականի անդամներ Արմեն Մարտիրոսյանը (Գյումրի) եւ երեւանցի Շիրակ Պողոսյանը։ Նրանք ելույթ կունենան ծրագրի երկու ձեւերում՝ հեռացատկ եւ եռացատկ։

Արմենպրես

Գնդակը դարպասում չէր հայտնվել

Տարեց ֆուտբոլասերներն անշուշտ հիշում են, որ 1966 թ. Անգլիայում անցկացված ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության Անգլիա-Գերմանիա եզրափակիչ խաղում վիճելի իրավիճակ էր ստեղծվել։ 2-2 հաշվից հետո, երբ խաղի լարվածությունը հասել էր գագաթնակետին, անգլիացի Ջեֆ Խերստը եռորդ անգամն էր գրավել դարպասը։ Այդ գոլը բավականին բուռն վեճեր էր առաջացրել։ Շատերը պնդում էին, որ անգլիացի ֆուտբոլիստի հարվածից հետո գնդակը դարպասի գծից չէր անցել։ Այդ կարծիքին էր նաեւ հանդիպման գլխավոր մրցավարը, սակայն վերջնական խաղում եզրային մրցավար, բաքվեցի Թոֆիկ Բահրամովը պնդել էր, որ գոլն այնուամենայնիվ կայացել էր։ Եւ ահա 30 տարի անց անգլիացի գիտնականները ժամանակակից է ֆելմերի եւ համակարգիչների միջոցով բազմիցս ուսումնասիրելով պահը, պարզել են, որ գնդակը չէր հատել դարպասի գիծը։ Ճիշտ է, այս հայտնագործությունն արդեն չի փոխի հանդիպման հաշիվը, սակայն, կարելի է ասել, որ արդարությունը վերջապես հաղթեց։ Այն ժամանակ այդ ծակատաղրական սխալից մեծապես օգտվեց ոչ միայն Անգլիայի հավաքականը, որը դարձավ չեմպիոն, այլեւ ագերի մրցավարը, որն արժանացավ ոսկե սուլիչի։

ՓԱՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԱՎԱԹ

Կարատեիստներն աշխարհի առաջնության նախաշեմին

ԱՐԵՆԱԿ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ.

Ավարտվեց կարատե մարզաձեւի Հայաստանի գավաթի երկրորդ խաղարկությունը։ Շոտոկան եւ ծյոսինկոն մարտաոճերի խաղարկությանը հանդես էին գալիս ավելի քան 50 մասնակիցներ։ Իրենց պատվիրակությունները ունեին Գյումրին, Վանաձորը, Արմավիրը, ինչպես նաեւ ԲԿՄԱ-ի, Առաքելական եկեղեցու հայորդյաց եւ Կիլիկիո տան մարզախմբի անդամները։

53 կգ քաշային կարգում աղջիկներից հաղթանակը շնորհվեց շոտոկան ֆեդերացիայի ներկայացուցիչ Զինա Լուկավյանին։ Կատա մրցաձեւում հաղթանակ տարավ Հարություն Խաչատրյանը։

68 կգ քաշային կարգում գավաթակիր դարձավ ծյոսինկոն ֆեդերացիայի ներկայացուցիչ Կարեն Ոսկանյանը։ 78 կգ քաշային կարգում հաղթեց Տիգրան Փոլադյանը։ Գավաթի խաղարկությունում հաջող ելույթ ունեցավ ծյոսինկոն ֆեդերացիայի ներկայացուցիչ Արկադի Չախարյանը, որը հաղթանակ տարավ 78 կգ-ից բարձր եւ բացարձակ քաշային կարգերում։

Գավաթի խաղարկության գլխավոր մրցավար, հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահ Գրիգոր Սիմոնյանը նշեց, որ մարզաձեւը մեր հանրապետությունում զարգանում է։ Գրեթե չկա մի շրջան, ուր արեւելյան մարզաձեւի խմբի պարապմունքները չանցնեն լեփ-լեցուն դահլիճներում։ Քանակականն իր հետ բերում է նաեւ որակական աճ։ Ֆինլանդիայում անցկացված Եվրոպայի առաջնությունում մեր մարզիկները ոչ պատշաճ

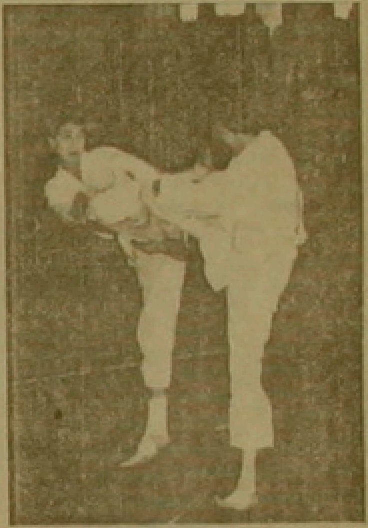

նական արդյունքներով ԱՊՀ երկրների մեջ գրավել էին առաջին տեղը։

Յոկոհամայում կանցկացվի աշխարհի առաջնություն, որին մասնակցելու համար այսօրվանից նախապատրաստվում են մեր մարզիկները։

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Ասծո շնորհիվ

ԳՐԻԳՈՐ ԱՂԲԱՇՅԱՆ.
Լոզանա, Շվեյցարիա

Ֆրանսիայի Վիլնյով դ'Աշ քաղաքում տեղի ունեցած թեթեւ ատլետիկայի աշխարհի գավաթի խաղարկության ընթացքում բացառիկ դեպք տեղի ունեցավ։ Անգլիացի եռացատկորդ մի մարզիկ «հրաշքի» կողմով անցնելով, խոտերի վրա գլուխն առած ձեռքերի մեջ աղոթում էր Աստծուն, չհասկանալով, թե ինչ է պատահել։ Եռացատկի մրցումներում այս անգլիացու ցատկից հետո ցուցատախտակի վրա գրվել էր 18 մ 43 սմ։ Դա զարմանահրաշ արդյունք էր եւ նշանակում էր աշխարհի նոր ռեկորդ։ Նախկին ռեկորդը, որը պատկանում էր Բենքսին, չէր գերազանցում 18 մետրի սահմանը (17 մ 97 սմ)։ Բայց մարզադաշտում գտնվող մի ուրիշ ցուցատախտակի վրա գրված էր, որ քամու արագությունը հավասար է 2.4 մ/վրկ-ի, որը թույլատրվող նորմայից ավելին էր եւ ռեկորդը դատապարտում էր չգրանցման։ Անգլիացի Ջոնաթան Էդվարդսից առաջ աշխարհում ոչ մի մարդ այդպես հեռու չէր ցատկել։ Ըստ մասնագետների, քամու նորմալ արագության դեպքում այս ցատկով նա առնվազն կարող էր ցույց տալ 18 մ 20 սմ արդյունք, որը նույնպես շրջափակելով կգերազանցեր աշխարհի ռեկորդը։ Անբախտ անգլիացին մի ուրիշ ցատկով ցույց տալով 17 մ 72 սմ արդյունք, որը Անգլիայի ռեկորդ էր, այնուամենայնիվ դարձավ աշխարհի գավաթակիր։ Ջոնաթան Էդվարդսը հետո էլ շատ մոտ էր գերազանցելու Բենքսի աշխարհի ռեկորդը, սակայն իր անհաջող մի ցատկը նա կատարում էր իրենից տեղից 10 սմ հեռու։ Ասված այդ պահին լավ էր նրան։ Ջոնաթան Էդվարդսը, որ հավատացյալ է եւ բապտիստ, խոստովանել չունեն կիրակի օրերին մասնակցել մրցումների, կամ որեւէ աշխատանք կատարել։ Այդ պատճառով նա ստիպված չմասնակցեց 1991 թ. աշխարհի առաջնությանը, քանի որ եզրափակիչ մրցումները նախատեսված էին կիրակի օրը։ Ջոնաթան Էդվարդսը հիշեցնում է

1924 թ. օլիմպիական խաղերը, երբ 400 մետր վազքատարածության հաղթող Էրիկ Լիդելին, որը կարող էր ռեկորդ սահմանել նաեւ 100 մետր վազքատարածությունում, հրաժարվեց մրցումներից, քանի որ դրանք անցկացվում էին «արգելված» կիրակի օրը։ Բայց Ջոնաթան Էդվարդսը մասնագետների խորհրդով Սուրբ գիրքը եւ ոչ մի նախադասություն չգտնելով կիրակի օրվա արգելափակման մասին, սկսած 1991-ից, որոշեց մասնակցել ամեն մի մրցման, ասելով. «Երբ Աստված միջոցներ եւ ունակություններ է տվել, դրանք զարգացնելու համար է, եւ երբ որեւէ հաղթանակ ձեռք բերվի «Աստծո օրը» (կիրակի), որեւէ դա նվիրված է Աստծուն»։ 1992-ին Էդվարդսը նվաճեց աշխարհի գավաթը։ Այդ հաջողությունը կրկնեց նաեւ այս տարի։ Անգլիական Շեֆիլդ քաղաքում երկու օր առաջ տեղի ունեցած թեթեւ ատլետիկայի միջազգային մրցումներում նա ցույց տվեց 18 մ 8 սմ արդյունք, որը գերազանցում է աշխարհի ռեկորդը։ Սակայն այս անգամ էլ բարձրագույն ցուցանիշը չգրանցվեց, քանի որ քամու արագությունը դարձյալ գերազանցում էր թույլատրելի նորմաները։

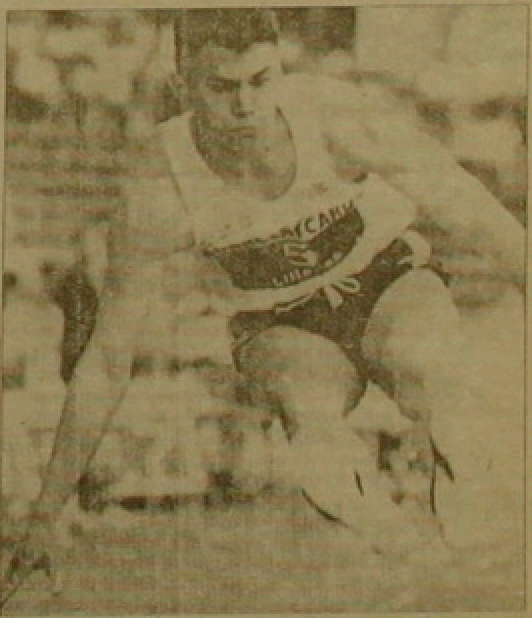

Ջոնաթան Էդվարդսը

Այնուամենայնիվ, Աստծո շնորհիվ Ջոնաթան Էդվարդսը վերջերս հասել է իր նպատակին եւ առաջինը գերազանցելով 18 մետրի սահմանը դարձել է աշխարհի ռեկորդակիր։

Բաժինը վարում է
ՍԱՄՎԵԼ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ

ՕՐՎԱ ՀԵՏՔԵՐՈՎ

ԵՐԵՎԱՆ

ԱՊՀ ագրոարդյունաբերական համալիրում կիրականացվեն բարեփոխումներ

Հուլիսի 25-ին ՀՀ կառավարության ընդունելությունների տանը տեղի ունեցավ ԱՊՀ երկրների ագրոարդյունաբերական համալիրի միջպետական խորհրդի նիստը, որի աշխատանքներին մասնակցում էին Հայաստանի ու Ռուսաստանի, Բելառուսի, Վրաստանի, Ղազախստանի, Մոլդովայի, Տաջիկստանի և Ուկրաինայի պատվիրակությունները: Այդ առիթով հրավիրված մամուլի ասուլիսում Ռուսաստանի պատվիրակության ղեկավար, ԱՊՀ երկրների ագրոարդյունաբերական համալիրի միջպետական խորհրդի նախագահ Ալեքսանդր Զավերյուխան հայտնեց, որ կազմակերպությունը ստեղծվել է 3 տարի առաջ: Այդ ընթացքում ԱՊՀ երկրներում պետ. հերթականությամբ անցկացված նիստերի ժամանակ քննարկվել են ԱՊՀ գյուղատնտեսական մեքենաշինության ինտեգրացման, սերմնաբուծության, անասնաբուծության զարգացման, միացյալ առևտրական շուկայի ստեղծման և այլ հարցեր: Երևանում տեղի ունեցած նիստում քննարկվել են ԱՊՀ երկրների ագրոարդյունաբերական համալիրի բարեփոխումների հարցերը՝ Հայաստանի օրինակի հիման վրա: Ա. Զավերյուխան նշեց, որ թեև ԱՊՀ երկրներից յուրաքանչյուրն ունի տնտեսական իր առանձնահատկությունները, այնուամենայնիվ բոլորն էլ կանգնած են նույն խնդիրների առջև՝ ինչպես բարեփոխել ԱՊՀ երկրների ագրոարդյունաբերական համալիրը, չկորցնելով նրա արդյունավետությունը, պարենային ապահովվածությունը, միաժամանակ հաշվի առնելով ֆինանսատնտեսական այն ազատությունը, որն իրականացնում են ԱՊՀ երկրները առանձին-առանձին:

Լրագրողներին տեղեկացվեց, որ հուլիսի 25-ին կստորագրվեն մի շարք ամփոփիչ փաստաթղթեր, որոնցում կտրվի ԱՊՀ երկրների ագրոարդյունաբերական համալիրի բարեփոխումների վերլուծությունը, կներկայացվեն փորձի փոխանակման ընդհանուր հարցերը: Փաստաթուղթ կստորագրվի նաև ԱՊՀ երկրների ագրոարդյունաբերական համալիրի բարձրագույն կառավարման դպրոցի ստեղծման և ագրոբիզնեսի վերաբերյալ: Պրն. Զավերյուխան հայտնեց նաև, որ ԱՊՀ երկրների ագրոարդյունաբերական համալիրի միջպետական խորհուրդը մտադիր է դիմել ԱՊՀ երկրների կառավարություններին սահմանային մաքսատներում ներմուծվող և արտահանվող ապրանքների մաքսատուրքերը վերացնելու խնդրանքով:

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

ԸՐՁԱՆ

«Մեծահոգի առաջարկություն» Ղարաբաղի հայությանը

24 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանում առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններին Լեռնային Ղարաբաղի հայ ազգաբնակչության մասնակցելու անհրաժեշտության մասին հայտարարեց Ադրբեջանի ժողովրդավարական կուսակցության նախագահ (ԱԺԿ) Սարդար Ջալալօղլին, հաղորդում է «Հայելի» ադրբեջանական շաբաթաթերթը: Կուսակցության մամուլի ծառայության հայտարարության մեջ ընդգծվում է, թե ԱԺԿ-ի առաջնորդը նախապատրաստել է Լեռնային Ղարաբաղի հայության շրջանում ընտրությունների անցկացման փաստաթղթի հստակ նախագիծ: Ջալալօղլու կարծիքով, շատ կարևոր է ՄԱԿ-ի և ԵԱՀԿ-ի վերահսկողության ներքո ապահովել Ստեփանակերտի, Մարտունու և Հադրութի հայերի մասնակցությունը խորհրդարանական ընտրություններին և Ադրբեջանի նոր Սահմանադրության հանրաքվեին:

Նա հայտարարեց, թե հաշվի առնելով առանձնահատուկ պայմանները, նախընտրական արշավը և ընտրությունների կազմակերպումը նաև պետք է անցկացվեն այդ կազմակերպությունների օգնությամբ, և ԱԺԿ-ն մի շարք քայլեր է ձեռնարկելու այդ շրջանների բնակիչների կարծիքը ուսումնասիրելու համար:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

էժան գնով սեփականացված խանութ (120մ²): Հասցեն Դավիթ Բեկ փող.:
Հեռ. 531773, 531017

ԱՇԽԱՐՀ

Հակասություններ Ռուսաստան-ՆԱՏՕ հարաբերություններում

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 24 ՀՈՒԼԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Ռուսաստանը հանդես է գալիս այն բանի դեմ, որ Եվրոպայում սովորական սպառազինությունների համաձայնագիրը գործադրվի Հյուսիսային Կովկասում: Ավելին, Մոսկվան պահանջում է, որ հենց այս տարածաշրջանը հանվի համաձայնագրից: Մի շարք արևմտյան դիվանագետներ, հատկապես Մոսկվայում Թուրքիայի դեսպան Թուրգայ Օզչերին, կտրուկ հանդես եկան դրա դեմ այդ հարցի քննարկման ժամանակ, հուլիսի 16-ին Բրյուսելում ՆԱՏՕ-ի մասնակից երկրների ներկայացուցիչների հանդիպման ժամանակ: Մոսկվան ելնում էր այն բանից, որ նա այդ անկայուն տարածաշրջանում պետք է ծանր տեխնիկա ունենա: Սակայն ՆԱՏՕ-ի անդամները հանդես են եկել այն բանի օգտին, որպեսզի Եվրոպայում սովորական սպառազինությունների համաձայնագրի հոդվածները կատարվեն առանց որևէ վերապահումների, և համաձայնագրի ամբողջությունը խախտող ռուսաստանյան առաջարկությունները չեն կարող ընդունվել:

Տեխնիկական ընդմիջում Գրոզնիում

Չեչնիայի խաղաղ կարգավորման Գրոզնիում ընթացող բանակցություններում հուլիսի 25-ին հայտարարվել է տեխնիկական ընդմիջում մինչև շաբաթ օրը: Այս մասին լրագրողներին հայտնել են բանակցություններին մասնակցող կողմերի ներկայացուցիչները: Այսօրվա նիստի օրակարգում էր հիմնահարցերից մեկը՝ Չեչնիայի Հանրապետության կարգավիճակի առանձնահատկությունների վերաբերյալ կողմերի դիրքորոշման համաձայնագիրը:

Արմենպրես

Պակիստանին միջուկային զենք է պետք

«Պակիստանին անհրաժեշտ է ընտրություն կատարել հօգուտ միջուկային զենքի ստեղծման, նույնիսկ այն դեպքում, եթե այդ որոշումը հանգեցնի ԱՄՆ-ի հետ նրա հարաբերությունների վատթարացման»: Այս մասին, ինչպես հուլիսի 25-ին հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, ասվում է այն զեկուցագրում, որով հանդես է եկել Պակիստանի ազգային ասամբլեայի արտաքին գործերի կոմիտեն: Խորհրդարանականները նշել են, որ միջուկային զենքի ստեղծումը պետք է դառնա Պակիստանի «վերջին փաստարկը» սեփական անվտանգության և տարածքային ամբողջականության ապահովման ասպարեզում: «Մեր երկիրը դրա համար շատ ավելի հիմքեր ունի, քան Հնդկաստանը կամ Իսրայելը, որոնք ճնշող ռազմական գերակշռություն ունեն իրենց հարևան պետությունների նկատմամբ», նշվում է փաստաթղթում:

Արմենպրես

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կորեայում՝ փոթորկալից թայֆուն

ՍԵՈՒԼ, 24 ՀՈՒԼԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Առնվազն 50 մարդ զոհվեց և անհետ կորավ կիրակի օրվա երկրորդ կեսին կորեական թերակղզու հարավային ափին մոլեգնած «Ֆեյի» թայֆունի հետևանքով: Թայֆունը, որի էպիկենտրոնում քամու արագությունը հասնում էր վայրկյանում 43 մետրի և որը ծովում բարձրացրեց 10 մետրանոց ալիքներ, առափնյա ժայռերին տասնյակ փոքր նավերի և միջին ջրատարողության լցանավի կործանման պատճառ դարձավ: Մի շարք բնակավայրերում փոթորկալից քամին տապալեց ծառեր, ճանապարհային ցուցանակների վահաններ, վնասեց շինություններ:

159 կգ թմրադեղ է առգրավվել Ալբայում

Թմրամոլությունը և հարբեցողությունը Ալբայի գլխավոր սոցիալական չարիքներն են: Ինչպես հուլիսի 25-ին Բոննայից հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, անցած վեց ամիսների ընթացքում Ալբայում բռնագրավվել է 159 կիլոգրամ թմրադեղ: Պատասխանատվության են ենթարկվել 1,7 անգամ ավելի մեղավորներ, քան ամբողջ անցած տարի: Նշվել է, որ թմրամոլների մեջ ավելի ու ավելի շատ են հայտնվում երեխաներ: Այդ նույն ժամանակամիջոցում բացահայտվել է ոգելից խմիչքների պատրաստման 52 ընդհատակյա արտադրամաս, առգրավվել է 43 տոննա կեղծ օղի, որից 19 տոննան կյանքի համար մահացու վտանգ է ներկայացրել:

Արմենպրես

«ՏՐԱՆՍ-ԼԱՄԲՐՈՆ»
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
կազմակերպում է ավտոտրանսպորտով բեռների տեղափոխում հետևյալ ուղղություններով.
Հայաստան-Իրան և Իրանի տարածք, որտեղ տրանզիտ. Թուրքիա, Սիրիա, Լիբանան, Եգիպտոս, Քուվեյթ, Արաբական Էմիրություններ, Միջին ասիական հանրապետություններով՝ Թուրքմենստան, Տաջիկստան և հակառակ ուղղությամբ:
Հեռ. 53-34-47 53-75-06

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երևան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1906 Տպաքանակը 7000 Ստորագրված է տպագրության 25. 07. 1995 Գինը՝ 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@